

ŠIAULI UNIVERSITETAS
EDUKOLOGIJOS FAKULTETAS
EDUKOLOGIJOS KATEDRA

Aušra Karaveckien

Švietimo kokybės magistrantūros studentė

**STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMAS STUDENTŲ POŽIŪRIO ASPEKTU
(ATVEJO ANALIZĖ)**

Magistro darbas

Darbo vadov :
dr. A. Gumuliauskienė

Šiauliai, 2010

Darbas originalusAušra Karaveckienė
(studento parašas)

SANTRAUKA

Magistro darbo tema „Studijų kokybės vertinimas studentų požiūriu aspektu“ (atvejo analizė).

Studijų kokybė yra vienas universitetų prioritetas. Pastaraisiais metais aukštojo mokslo sektorius ženkliai plėtasi, augo studentų skaičius, akredituota virš aštuonių šimtų studijų programų. Kiekviena aukštojo mokslo sistema plėtra aktualizuoja aukštos studijų kokybės poreikį. Studijų kokybės užtikrinimas tampa vienu esminiu aukštojo mokslo sektoriaus ir jo reformos klausimu.

Šio tyrimo tikslas yra išanalizuoti universitetinių studijų kokybės problematiką teoriniu aspektu bei atlikti empirinį tyrimą, siekiant identifikuoti ŠU Edukologijos fakulteto studijų kokybės būklę studentų požiūriu aspektu. Tyrime dalyvavo 200 respondentų. Pagrindinis taikytas tyrimo metodas – anketinis apklausa. Anketą sudarė 21 klausimas (iš viso 142 teiginiai). Empirinio tyrimo rezultatai išryškino šias tendencijas: kompleksiskai vertinant studijų kokybę vyrauja labiau teigiamas vertinimas; apie trečdalis studentų mano, kad jų lūkesčius studijų kokybė atitinka; daugiau nei pusė tenkina studijų kokybę, tačiau pageidauti aukštesnės; daugiau nei dešimtadalis studentų studijų kokybę netenkina. Kaip labiausiai reikšmingus studijų kokybės kriterijus studentai išskiria: mokslinės tiriamosios veiklos organizavimą, dalyvų kompetencijas, studijų proceso organizavimo efektyvumą, studijų programų atitikimą darbo rinkos ir studijuojančiųjų poreikius bei aukštojo mokslo reikalavimus. Beveik trečdalis respondentų nuomone, studijų kokybę būtina vertinti kompleksiskai pagal daugelį kriterijų. Savo pasirengimo profesinei veiklai kokybę studentai vertina labiau patenkinamai nei gerai ir labai gerai. Kaip esmines studijų kokybės problemas studentai vardijo: per daug teorijos, mažas sąsajas su praktika ir moksliniais tyrimais, daug nereikšmingų ir netikslingų užduočių, per mažas dėmesio refleksijai, grįžtamajam ryšiui, kokybiškumo, kritinio mąstymo ir kitų gebėjimų plėtojei, studijų programos neatitikimas jos esmei ir paskirčiai, studentų mokymosi pasiekimų vertinimas, metodinis studijų aprašymas, studijų proceso organizavimo trūkumai (individualaus darbo su dalytoju stoka, vyrauja tradiciniai studijų metodai, būdai, formos, trūksta dalykų integracijos ir kt.). Ne visus studentus tenkina dalyvų kompetencijų lygis ir kt.

Nevienareikšmiai studentai vertina studijų administravimo bei informavimo būklę. Fakulteto studentai nepakankamai informuoti apie studijų kokybės vadybos centro veiklą fakultete, beveik ne traukiami studijų kokybės politikos formavimo ir gyvendinimo procesus. Tyrimo hipotezė – Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto studijų kokybės būklės vertinimas studentų požiūriu aspektu bus daugiau teigiamas nei neigiamas. Vertinimo skirtumai labiau išryškės vertinant studijų kokybę pagal atskiras dimensijas – pasitvirtino.

TURINYS

VADAS	4
I. LITERATŲ ROS ANALIZ	8
1. LIETUVOS AUKŠTOJO MOKSLO SISTEMOS CHARAKTERISTIKA.....	8
1.1. Aukštojo mokslo struktūra ir misija; universitetinių studijų tikslai bei ypatumai	8
1.2. Bendrieji duomenys apie šalies aukštojo mokslo sektori	10
1.3. Studijų pakopos, teikiami laipsniai ir kvalifikacijos.....	11
1.4. Studijų reformos tikslai ir principai.....	12
2. UNIVERSITETINIŲ STUDIJŲ KOKYBĖS PROBLEMATIKA.....	16
2.1. Studijų kokybės samprata.....	18
2.2. Studijų kokybės užtikrinimo svarba ir galimybės.....	21
3. STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO INSTITUCIJOS IR VERTINIMO SISTEMA. IŠORINIS IR VIDINIS STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMAS.....	25
3.1. Studijų kokybės vertinimo poreikį takojantys veiksniai.....	25
3.2. Studijų kokybės vertinimo centro funkcijos.....	28
3.3. Išorinio studijų kokybės vertinimo esmė ir reikšmingumas.....	29
3.4. Vidinio studijų kokybės vertinimo vaidmuo.....	31
II. ŠIAULIŲ UNIVERSITETO EDUKOLOGIJOS FAKULTETO STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMAS EMPYRINIS TYRIMAS.....	33
2.1. Tyrimo duomenys ir analiz	33
IŠVADOS.....	54
REKOMENDACIJOS.....	56
LITERATŲ RA.....	57
PRIEDAI.....	61
Pridedamasis dokumentas – kompaktinis plokštelis	

VADAS

Temos aktualumas ir problema. Kiekvienai valstybei mokslo ir studij kokyb s užtikrinimas yra svarbus veiksnys, kadangi kokybiškas specialist rengimas aukštosiose mokyklose, aukšto lygio moksliniai tyrimai gali garantuoti s kming šalies vystym si. Atsižvelgiant tai, kiekviena šalis r pinasi savo pilie i švietimu, siekia sudaryti galimybes, kad išsilavinim gyt kuo daugiau žmoni . Did ja ir asmen , siekian i gyti aukšt j išsilavinim , skai ius, o visa tai skatina did jan i konkurencija tarp universitet .

Anot V. Dienio, K. Pukelio ir P. Žiliuko (2005) 28 psl., „did jantys reikalavimai aukštos kvalifikacijos specialist rengimui ir studij bei mokslini tyrim kokybei d l 20 –ojo amžiaus pabaigoje susiformavusios nuostatos, kad ekonomikos ir socialin s gerov s pažanga didži ja dalimi priklausys nuo kokybišk aukšt j išsilavinim gijusi žmoni gausos. Ši nuostata s lygojo tai, kad šiandien aukštasis mokslas tapo masiniu reiškiniu. Ta iau akivaizdu, kad aukštojo mokslo pl tra ne visuomet buvo tinkamai planuojama ir kontroliuojama“.

Akivaizdu tai, kad aukštias mokyklas vyraujantis visuomen s poži ris studij kokyb , skatina savo paslaugas daryti prieinamesnes kuo platesniam visuomen s ratui, ir atsižvelgti tai, kad jos tapt kuo kokybiškesn s. Besivystan ios informacin s technologijos sudaro s lygas išsilavinim gyti net nuotoliniu b du, mokslo ir studij institucijos savo veickl gali pl sti už šalies rib , užmegzti glaudesnius ryšius su užsienio šali institucijomis. To pasekoje aukštajame moksle atsiranda nauj studij form (distancinis, virtualusis mokymas ir pan.). Ta iau did janti konkurencija bei nauj studij form atsiradimas mokslo ir studij institucijose ne visuomet reiškia ir ger jan i studij kokyb . Konkurencija tarptautin je erdv je, student mobilumas, reikalavimai aukštajam mokslui ir kitos priežastys skatina r pintis studij kokybe.

Šiuo metu vienu iš aštriausi diskusij objekt tampa Lietuvos aukštojo mokslo sistemos reforma. Kritini žodži d l kokyb s sulaukiama iš politik , iš visuomenini organizacij , iš žurnalist , iš asmen , dalyvaujan i aukštojo mokslo sistemoje. Dažniausiai kalbama apie ši dien poreikiui neatitinkan i studij kokyb , apie demokratin s dvasios stok , finansinius resursus ir kt. Šiuos dalykus netgi bandoma pavadinti gilia aukštojo mokslo krize.

Svarbu ir tai, kad kalbant apie Universitetini studij kokyb , šiandien universitetini aukšt j mokykl studij kokyb s klausimas paliktas autonomiškai spr sti universitetams. Anot A. Malinovskio (2007), patys universitetai nuolat pabr žia, kad jie nori tos akademin s autonomijos, kuri sudaro studij programas, d stytoj kvalifikacija, profes ros rengimas, nuo kuri iš dalies ir priklauso studij

kokybė. Tačiau universitetams, reikalaujantiems sau tam tikrą teisę ir laisvę, užmiršta apie savo atsakomybę vartotojui, šiuo atveju – studentui.

Universitetams ypač magistrantūros studijos vyksta siaurai specializuotose, vienas nuo kito izoliuotose fakultetuose, kurių personalas dėl didelio studentų ir paskaitų skaičiaus ir silpnų – šiuolaikinių laboratorijų, rangos stokos neturi silpną plėtoti visavertę mokslinę veiklą. Savo kompetencijomis dėstytojai prisideda prie studijų kokybės gerinimo, bet tai nėra vienintelis ir racionaliausias išeitis. Studijos nėra pilnavertės, jeigu studentas (ypač antros studijų pakopos) neturi galimybių padirbti kartu su dėstytoju laboratorijoje, nuolat dalyvauti mokslinėse diskusijose, seminaruose.

Švietimas traktuojamas kaip pagrindinis žmogiškųjų išteklių vystymo ir socialinio stabilumo laidavimo priemonė. Plėtojantis integracijos Europos Sąjungos procesui, pirmiausia reikia peržiūrėti ir išplėsti Lietuvos švietimo (kaip pagrindinis valstybės stiprinimo, žmogiškųjų išteklių vystymo, socialinio stabilumo laidavimo priemonės) sampratą ir siekti visos vystymo segmentų integralumo. Aktualiausios švietimo plėtros sritys yra švietimo kokybė, prieinamumas, turinys, atvirumas, efektyvumas (Strateginis švietimo 2003-2012m. nuostatos).

Studijų programų kokybės sampratos ir vertinimo problemas (universitetiniu lygmeniu) susijusias su studijų programų raida ir vystymusi, tyrė A. Ižas, R. Tidikis, S. Vengris, K. Pukelis, A. Juodaitytė, E. Stumbrys, Daujotis ir kt. Neuniversitetinių studijų programų rengimo, vertinimo ir vykdymo problemas tiria G. Žibnienė, neuniversitetinių ir universitetinių „verslo studijų sanglauda“, kompetencijos plėtojimo lygį – D. Lepaitis ir kt. Pastarjame dešimtmetyje daug dėmesio skiria universitetinių studijų kokybės problematikai (K. Pukelis, A. Juodaitytė, I. Savickienė, E. Stumbrys, A. Valiuškevičiūtė ir kiti). Institucinis studijų kokybės vertinimas, kur paprastai atlieka universiteto bendruomenė, padeda nustatyti studijų kokybės būklę, išsiaiškinti problemiškesnes sritis, papildo išorinio studijų kokybės vertinimo išvadą.

Studijų kokybė vertinama vairiais aspektais ir pagal vairius kriterijus. Studijos apima daugybę vairių silpnų, suteikiamas asmenis saviugdai plėtoti ir kvalifikacijai tobulinti aukštojoje mokykloje. Išskiriamos vairios studijų kokybės dimensijos: universiteto misija, institucijos valdymas, personalo kompetetingumas, studentų kontingentas, studijų tobulinimas ir valdymas, kokybės užtikrinimo sistema, studijuojančiųjų pasitenkinimas, studijų silpnų ir t.t. Taigi, studijų kokybės vertinimas yra sudėtingas procesas, apimantis daugelį studijų kokybės komponentų, kriterijų ir t.t. Tenka apibrėžti ir paaiškinti studijų kokybės sampratą, kuri iki šiol nėra vienareikšmė.

Universitetinių studijų kokybės užtikrinimas pirmiausia remiasi studijų kokybės būklės vertinimu instituciniu lygmeniu. Studijų kokybės vertinimas studijuojančiųjų požiūriu visada rizikuoja nukrypti

subjektyvum . Studentai studij proces vertina remdamiesi momentine patirtimi, nemato platesn s perspektyvos ir negali apr pti visumos(Valiuškevi i t A., Druskyt R., Mikutavi ien I., 2004). Objektyvesniam studij kokyb s vertinimui b tini papildomi kokyb s b kl s tyrimai ir analiz s. Nepaisant to, studijuojan i j poži ris studij kokyb yra aktualus d l daugelio priežas i .

Pirmiausia, jis atskleidžia studijuojan i j poreiki patenkinimo laipsn . Taip pat leidžia spr sti apie student kokyb s samprat , rodo problemiškiausias studij kokyb s b kl s sritis institucijos viduje, gali pasitarnauti kaip atspirties taškas diskusijai apie visumin studij kokyb s samprat ir kokyb s tobulinimo gaires. Šiame kontekste formuluojama mokslin problema- kaip studijuojantys vertina studij kokyb s b kl .

Tyrimo objektas: Edukologijos fakulteto student poži ris universitetini studij kokyb .

Tyrimo tikslas: Išanalizuoti universitetini studij kokyb s problem teoriniu aspektu bei akademinio jaunimo poži rio aspektu.

Uždaviniai:

1. Išryškinti universitetini studij kokyb s reikšmingum teoriniu aspektu.
2. Atskleisti universitetini studij kokyb s sampratos tendencijas.
3. Akcentuoti universitetini studij kokyb s vertinimo svarb .
4. Identifikuoti Edukologijos fakulteto student studij kokyb s b kl s vertinimo ypatumus.
5. Atlikti tyrimo duomen analiz .
6. Išryškinti pagrindines studij kokyb s vertinimo tendencijas Edukologijos fakulteto student poži rio aspektu.
7. Remiantis gautais tyrimo duomenimis, pateikti universitetini studij kokyb s gerinimo rekomendacijas.

Tyrimo baz : Šiauli universiteto Edukologijos fakulteto studentai.

Tyrimo imtis: Tyrimas buvo atliktas 2009 metais. Tyrime dalyvavo 200 apklaust j . Visi respondentai Šiauli universiteto Edukologijos fakulteto. Kiekvienam studentui buvo pateiktos anketos su atviro tipo klausimais.

Tyrimo etapai: teorini tyrimo problemos aspekt analiz , apibendrinimas; anketin apklausa; apklausos tyrimo duomen kiekybin ir kokybin analiz ; teorinio bei empirinio tyrimo rezultat apibendrinimas.

Tyrimo metodai:1. Literat ros šaltini analiz ; 2. Anketin student apklausa; 3. Kiekybinis-kokybinis tyrimo duomen apdorojimas.

Hipotez : Šiauli Universiteto Edukologijos fakulteto vertinim skirtumai labiau išryškės vertinant studijų kokybę pagal atskiras dimensijas. Studijų kokybės vertinimas studentų požiūriu aspektu bus daugiau teigiamas nei neigiamas.

Darbo struktūra: Darbą sudaro santrauka, vadas, literatūros apžvalga ir analizė, išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas, priedai, pridedamas dokumentas- kompaktinis plokštelė. Darbe pateikti 15 paveikslai, 9 lentelės, apimtis 60 lapų, panaudoti 52 šaltiniai.

Tyrimo metodologija:

1. Kokybės ir visuotinės kokybės vadybos teoretikų (Barczyk C., Demingas E., Crosbis P., Jarvis P., Mishel A., Ališauskas R., Barkauskaitė M., Bruzgelevičienė R., Pukelis K., Juodaitytė A., ir kt.) esminės nuostatos, kurios akcentuoja išskirtiną kokybės svarbą tenkinant klientų, darbo rinkos, visuomenės poreikius dabar ir ateityje.

2. Sisteminis požiūris studijų kokybei, jos vertinimui ir valdymui.

3. Socialiniai konstruojami žiniatvarkos filosofiniai pozicijos. Ji sudaro galimybę remtis tiriamąjį požiūriais analizuojamose situacijose, panaudojant praktines patirties taktiką problemas interpretacijai.

4. Neopozityvizmo pozicija (Žydzienaitė, 2007). Ji identifikuojama kaip poreikis tirti priežastis, kurios lemia konkrečius rezultatus ar pasekmes.

Tyrimo teorinis ir praktinis reikšmingumas.

Edukologijos fakultete 2006 metais buvo steigtas studijų kokybės vadybos centras, kuris atlieka studijų kokybės vertinimą vairiais aspektais, siekiant išsiaiškinti problemiškesnius studijų kokybės šaltinius ir numatyti jos tobulinimo gaires. Priimti ir gyvendinti konkretūs sprendimai studijų tobulinimo klausimais. Nepaisant to, studijų kokybės vertinimas yra permanenetiškas procesas, todėl nuolat kyla mokslinis interesas gilintis studijų kokybės problemas. Studijų kokybės tyrimas studentų požiūriu aspektu papildys Edukologijos fakulteto studijų kokybės vertinimo duomenis ir padės numatyti jos efektyvumo būdus. Tai rodo darbo praktinį reikšmingumą. Teorinis analizuojamos problemos interpretacijos papildys studijų kokybės universitetuose atliktų tyrimų teorinius aspektus.

1. LIETUVOS AUKŠTOJO MOKSLO SISTEMOS CHARAKTERISTIKA

1.1. Aukštojo mokslo struktūra ir misija; universitetinių studijų tikslai bei ypatumai

Remiantis Lietuvos Respublikos Seimo 2009 m. balandžio 30 d. priimtu Mokslo ir studijų statymu (Žin, 2009, Nr. 54-2140), galime teigti, jog Lietuvoje egzistuoja binarinis aukštojo mokslo sistema, skiriamos universitetinės ir neuniversitetinės studijos. Remiantis šiuo statymu, aukštasis koleginiškas išsilavinimas – tai išsilavinimas, gytas Lietuvos aukštosiose mokyklose, baigus koleginių studijų programas, pagal kurias suteikiama aukštojo mokslo kvalifikacija, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienio mokslo ir studijų institucijose gytas išsilavinimas. Universitetinis išsilavinimas – išsilavinimas, gytas Lietuvos aukštosiose mokyklose, baigus universitetinių studijų programas arba doktorantūrą, pagal kurias suteikiama aukštojo mokslo kvalifikacija, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienio mokslo ir studijų institucijose gytas išsilavinimas.

Vadovaujantis minėtu Mokslo ir studijų statymo 8 straipsniu, universitetas yra institucija, kurioje vykdomos universitetinės studijos, atliekami moksliniai tyrimai, eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) veikla ir (arba) plėtojamas aukšto lygio profesionalusis menas.

Mokslo ir studijų statymo 8 straipsnio 2 dalyje labai aiškiai apibrėžti ir suformuluoti universiteto tikslai, jo paskirtis visuomenėje:

- 1) vykdyti studijas, teikiančias asmeniui moksliniais tyrimais grindžiamą šiuolaikinį pažinimo ir technologijų lygį atitinkant aukštąjį universitetinį išsilavinimą, aukštojo mokslo kvalifikaciją, ugdyti visapusiškai išsilavinusi, etiškai atsakingą, kūrybingą ir verslią asmenybę;
- 2) darniai plėtoti vairo sritis mokslinį pažinimą, vykdyti aukšto lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą, rengti mokslininkus, mokslo srityje bendradarbiauti su šalies ir užsienio partneriais;
- 3) bendradarbiaujant su visuomenės ir kitais partneriais, mokslinė, švietimą, meno ir kitą kultūrinę veiklą skatinti regiono ir visos šalies raidą;
- 4) ugdyti švietimui, mokslui, menui ir kultūrai imlią visuomenę, gebančią veiksmingai naudotis mokslu ir konkuruoti aukšto lygio technologijų, gaminių ir paslaugų rinkoje.

Kitaip nei Mokslo ir studijų statyme Universiteto savybės apibrėžia A. Raškinis (2008), anot jo, universitetas yra vieningas tyrimų ir studijų centras, akademinė dėstytojų ir studentų bendruomenė, susivienijusi žinių ir pažinimo siekimo pagrindu; aukštoji mokykla tarnauja platesnei visuomenei, o šie jos išlaiko materialiai.

Kadangi universiteti paskirtis- tarnauti žmonėms, A. Raškinis (2008) išskiria universiteto tarnavimo visuomenei ypatumus. Universitetai ši misiją atlieka:

- kurdami, kaupdami ir platindami naujas žinias ir užtikrindami „gyvą žini“ infrastruktūrą,
- dalyvaudami regiono tolygios socialinės ir kultūrinės plėtros procese ir mažindami socialinį atskirtį,
- ugdydami strateginį tautai intelekto potencialą, užtikrinant kultūrinio ir tautinio išsaugojimą,
- ugdydami harmoningas asmenybes, gebančias profesines žinias ir gebančias suderinti su dvasine inteligencija ir pilietinės visuomenės poreikiais.

Visuomenė ir valstybė prižiūri universitetus remdamasi subsidiarumo principu, pagal kurį „vykdydami savo paskirtą smuok arba bendruomenę pirmiausiai su visu atsakingumu tvarkosi patys, o ten, kur jie nebepajėgia, arba kur išeinama už jų kompetencijos ribas, jiems padeda aukščiau esančios administracinės struktūros ar bendruomenės“. Iš subsidiarumo išplaukia ir akademinis laisvės principas, o valstybės galiojimui nustatomi remiantis statymo viršenybės principu – statymas nustato valstybės ir bendruomenės kompetencijas ir atsakomybes, statymo vykdymo priežiūros mechanizmus ir atsakomybę už nevykdymą; garantuoja viešumą (Raškinis, 2008).

Remiantis Lietuvos Mokslo tarybos 2001 m. kovo 5 d. nutarimo Nr. V – 13 priedu, galima teigti, jog universitetinės studijos studentams turi teikti aukšto lygio išsimokslinimą ir išsamų teorinį bei intelektualinį pasirengimą, padėsiant kokybiškai taikyti gytas žinias, išmokyti mokslinio darbo metodologijos, suteikti bendrą erudiciją. Universitetiniam išsilavinimui būdinga žini išsamumas, jį platumas bei fundamentalumas. Dalyvaudami mokslinėje veikloje studentai gyja sudėtingą problemų sprendimo metodinį gebėjimą, tvirtina studijuojamos mokslo srities specialias žinias. Universitete dirbantį vairių mokslo sričių mokslininkų ir studentų bendravimas suteikia universitetinį išsilavinimą gijusiems asmenims papildomą universalią žinią, kurios būtinas priimant atsakingus sprendimus. Universitetinėse studijose rengiami plataus profilio specialistai, kurie savo profesinėje veikloje sugeba naudotis mokslo žiniomis, taip pat mokslininkai, aukštųjų mokyklų pedagogai, vidurinio mokslo sistemos mokytojai. Aukštasis mokslas- visų lygmenų studijos po vidurinio mokyklos, kol gyjamas formalus laipsnis (R. E. Stake, E. J. Cisneros- Cohernour, 2004). Aukštojo mokslo misija - ugdyti šviesuomenę, plėtoti valstybės kiurį, visuomenės mokslinę, humanitarinę, informacinę ir technologinę kultūrą bei tarptautinei kooperacijai būtiną studijas ir mokslinius tyrimus, didinti intelektualinį ir kokybinį valstybės potencialą, kurti, kaupti ir skleisti mokslo žinias bei kultūros vertybes, tvirtinti nacionalinę kultūrą savitumą. Dėl to aukštoji mokykla savo moksliniais tyrimais, taikomąją veiklą, meninę kokybę turi skatinti naują žinią ir kultūros vertybių kokybę ir taikymą, rengti studentus būsimai profesinei veiklai, ugdyti jų kokybiškumą, kritiškumą, problemų sprendimo ir dalykiško

bendradarbiavimo g džiūs (Lydeka, 2007). Apibendrinant galima daryti išvad , jog svarbiausios universiteto charakteristikos- tai mokslo ir studij derm , kokybiškas intelektualinio k rybinio valstyb s potencialo didinimas, orientuojantis valstyb s vairi sektori pl tot .

1.2. Bendrieji duomenys apie šalies aukštojo mokslo sektori

Statistikos departamento duomenimis, 2008-2009 mokslo met pradžioje šalies aukštosiose mokyklose studijavo 210 t kst. student . Palyginti su pra jusiais mokslo metais, student skai ius padid jo 6 t kst. (3 proc.). Aukš iausios kvalifikacijos specialistus šalyje rengia 49 aukštosios mokyklos - 22 universitetai ir 27 kolegijos. 2008 m. ruden universitetuose studijavo 149 t kst., kolegijose - 61 t kst. student . Per metus j skai ius išaugo atitinkamai 5 t kst. ir 1 t kst. Aukšt j nevalstybini mokykl skai ius nepasikeit - šalyje yra 7 universitetai ir 12 kolegij , studijuojan i j jose padaug jo nuo 24 t kst. iki 26 t kst. Be to, šiais mokslo metais prad jo veikti pirmasis užsienio šalies aukštosios mokyklos padalinys - Lenkijos Balstog s universiteto filialas, kuriame apie 300 student studijuoja ekonomikos ir informatikos krypties programas. universitet pagrindini studij pirm kurs priimta 31,5 t kst. student , iš j 15,3 t kst. (49 proc.) - valstyb s finansuojamas vietas. Kolegijose pirm kurs priimta 21 t kst. student , iš j 9 t kst. (43 proc.) - valstyb s finansuojamas vietas. 2008 m. valstyb s l šomis finansuojamose vietose studijavo 73,8 t kst., arba pus universitet student ir 26 t kst., arba 43 procentai kolegij student . Šiuo metu universitet pagrindines (bakalauro) studijas siekia baigti 114 t kst. student . Studijas antrojoje studij pakopoje (magistrant roje ir specialiosiose profesin se studijose) t sia šeši iš dešimties bakalauro studij absolventai. Šiuo metu šioje studij pakopoje studijuoja 30 t kst. student . Studijuojan i j skai ius universitet tre ioje studij pakopoje nepakito - rezident roje studijuoja 1,5 t kst., doktorant roje - 2,6 t kst. student . 2008-2009 mokslo met aukšt j mokykl pagrindin personal sudar 14348 d stytoj . Iki 2008 m. akreditavimui buvo pateikta 804 studij programos.

Pateikti duomenys leidžia teigti, kad pastaraisiais metais aukštojo mokslo sektorius ženkliai pl t si, augo student skai ius, akredituota arti t kstan io studij program . Kiekybin aukštojo mokslo sistemos pl tra aktualizuoja kokyb s laidavimo poreik . Studij kokyb s užtikrinimas tampa vienu esmini aukštojo mokslo sektoriaus klausim .

1.3. Studij pakopos, teikiami laipsniai ir kvalifikacijos

Remiantis Mokslo ir studij statymo (Žin, 2009, Nr. 54-2140) 46 straipsniu, studijos aukštosiose mokyklose vykdomos pagal laipsn suteikian ias studij programas ir laipsnio nesuteikian ias studij programas. Studij programos yra dviej r ši : universitetin s ir kolegini s. Studijos gali b ti trij pakop : 1) pirmoji – profesinio bakalauro, bakalauro; 2) antroji – magistrant ros; 3) tre ioji – doktorant ros . Pirmosios pakopos profesinio bakalauro studij programas gali vykdyti kolegijos, o pirmosios pakopos bakalauro – universitetai. Antrosios pakopos laipsn suteikian ias studij programas gali vykdyti universitetai. Doktorant r gali vykdyti universitetai arba universitetai kartu su mokslini tyrim institutais. Universitetin profesin s kvalifikacijos laipsn suteikian ios studij programos gali b ti vientisosios, apiman ios pirm j ir antr j studij pakopas, jei tai numatyta kituose teis s aktuose. Per kvalifikavimo, laipsnio nesuteikian ias studij programas gali vykdyti universitetai ir kolegijos teis s akt nustatyta tvarka.

Mokslo ir studij statymas (Žin, 2009, Nr. 54-2140) numato tai, jog studij metai dalijami semestrus ir atostog laikotarpius. Studijos yra nuolatin s ir išt stin s form . Studij nuolatine forma vien met prastin apimtis yra 60 kredit , bet ne mažiau kaip 45 kreditai. Studij išt stine forma vien met apimtis turi b ti ne didesn kaip 45 kreditai, o bendra studij šia forma trukm neturi b ti daugiau kaip pusantro karto ilgesn negu nuolatin s formos studijos, šioms taikant 60 kredit norm . Pirmosios pakopos kolegini ir universitetini studij programos apimtis yra ne mažesn kaip 180 ir ne didesn kaip 240 kredit . Vientis j studij programos apimtis yra ne mažesn kaip 300 ir ne didesn kaip 360 kredit . Pirmoji vientis j studij programos dalis (240 kredit) priskiriama pirmosios pakopos studijoms, o likusi dalis priskiriama antrosios pakopos studijoms. Magistrant ros studij programos apimtis yra ne mažesn kaip 90 kredit ir ne didesn kaip 120 kredit . Doktorant ros apimt (trukm) nustato Vyriausyb .

Mokslo ir studij statymo (Žin, 2009, Nr. 54-2140) 48 straipsnis nustato reikalavimus laipsn suteikian ioms studij programoms ir doktorant roms. Jame nurodyta, kad asmenims, baigusiems pirmosios pakopos universitetini studij programas, suteikiamas atitinkamos studij krypties (kryp i) bakalauro laipsnis arba bakalauro laipsnis ir profesin kvalifikacija (šio statymo 51 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais), baigusiems kolegini studij programas, – atitinkamos studij krypties profesinio bakalauro laipsnis arba profesinio bakalauro laipsnis ir profesin kvalifikacija (šio statymo 51 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais). Asmenims, baigusiems magistrant ros studij programas, suteikiamas atitinkamos studij krypties magistro laipsnis.

1.4. Studijų reformos tikslai ir principai

2009 m. Balandžio 30 d. LR Seimas priėmė Mokslo ir studijų statymą, davęs pradži sisteminei mokslo ir studijų sektoriaus pertvarkai. Reformos pagrindinius tikslus – modernizuoti mokslo ir studijų sistemą, sudaryti sąlygas kilti studijų kokybei – siekiama gyvendinti iš esmės keičiant sektoriaus finansavimo principus, mokslo ir studijų institucijų statusą bei jų valdymą (A. Veliškaitis, 2009).

„Mokslo ir studijų statymas – ilgo ir nuoseklaus darbo rezultatas. Už jį balsuodamas seimas rodo, kad pagaliau subrendo politinė valia iš esmės reformuoti mokslų studijų sistemą, atversti naują lapą“, esame šalis, kuri gali ir turi didžiulius savo žmonių žiniomis – tai mūsų didžiausias turtas. Privalome kuo greičiau žengti su visu pasauliu, kurdami konkurencingas, modernias, tarptautiškai aukštas mokyklas, ir nenuvilti jaunosios kartos, kuri nori galimybių gyti kokybišką išsilavinimą, Lietuvoje“, – teigia švietimo ir mokslo ministras Steponavičius. Ministras pažymi, kad statymo sigaliojimas galino priimti po statyminius aktus, kurie tvirtintą abiturientų studijų krepšeliui gauti sudarymą, valstybės finansavimo paskirstymą tarp studijų sričių. Pasak G. Steponavičiaus, „Nauja sistema – nauja kokybė“. (A. Skaržinskaitė, 2009).

Anot. A. Veliškaitis (2009), pagrindiniai Mokslo ir studijų reformos tikslai ir principai yra:

- pertvarkyti aukštojo mokslo finansavimą, jį susiejant su vartotojo pasirinkimu;
- padidinti aukštojo mokslo finansinius išteklius, juos traukiant privačias lėšas;
- valstybės finansinius išteklius orientuoti parama geriausiems;
- užtikrinti aukštojo mokslo socialinį prieinamumą;
- garantuoti viešojo bei privataus sektoriaus lygiateisiškumą;
- suteikti aukštosioms mokykloms realią autonomiją; pertvarkyti aukštųjų mokyklų ir mokslinių tyrimų institucijų valdymą;
- sudaryti prielaidas aukštųjų mokyklų ir mokslinių tyrimų institucijų tinklo konsolidacijai;
- padidinti Lietuvos mokslinių tyrimų sistemos efektyvumą;
- atnaujinti mokslo ir studijų sistemos žmonių išteklius;
- diegti verslumą, kokybiškumą, inovatyvumą.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos tinklapyje publikuotame straipsnyje „Reforma – tai naujos GALIMYBĖS“ minima, jog reforma tai galimybė:

- Šaliai (geriausi protai lieka Lietuvoje, sukuriami ir eksportuojami intelektualūs nuosavybės produktai, didėja ekonominis šalies konkurencingumas, efektyviai naudojamos valstybės lėšos mokslui)
- Aukštosioms mokykloms (laisvesnis disponavimas turtu, galimybė atnaujinti mokymo infrastruktūrą, papildomos lėšos iš mokslinių tyrimų ir išradimų, galimybė kviešti gerus, pripažintus dėstytojus,

paskata tobulinti studijų programas, ES l šos studijų kokybei gerinti - aukštųjų mokyklų integracijai, studijų infrastruktūrai iš viso skirta apie 308 mln. lit. ES paramos)

- **D stytojams, tyrėjams** (teisė or atlyg – didesnius atlyginimus nesiplašant per kelias mokyklas, galimybė susitelkti didesnioms tyrimų kokybėms, paskata siekti geresnių rezultatų ir gauti už juos atlygą bei pripažinimą, darbas naudojant modernias tyrimų bazes, prieiga prie naujausios mokslinės literatūros, informacijos, bendradarbiavimas su užsienio kolegomis ir kvalifikacijos tobulinimas, daugiau teisi sprendžiant aukštųjų mokyklų programų klausimus)

(http://www.mokslas.lt/mokslininkams/reformas_nauda/)

Sisteminių mokslo ir studijų sektoriaus pertvarkos poreikis brendo ne vienu dešimtmetu. Reformatai planingas šalies aukštojo mokslo sistemos pertvarkymas, siekiant jos modernizavimo. Šiandien Lietuvoje kuriant žiniatinklą, kryptinai visuomenę, stiprinant intelektinį šalies potencialą, rengiant šiuolaikinę darbo rinkoje paklauius specialistus, išskirtinis vaidmuo tenka švietimui. Pagrindiniai aukštojo mokslo reformos tikslai yra šie:

- sukurti sąlygas bei specialias paskaitas esminiam mokslo ir studijų kokybės gerinimui;
- užtikrinti studijų prieinamumą;
- pasiekti, kad mokslo ir studijų sistema taptų valstybės gerovės katalizatoriumi;
- būtų efektyviai panaudojami valstybės skirti ištekliai;

Reforma remiasi šiais principais:

- pasitikėjimu stojančiaisiais, studentais ir aukštosiomis mokyklomis;
- sveikos konkurencijos naudingumu;
- realia aukštųjų mokyklų autonomija ir atskaitomybe;
- atvirumu ir dialogu su visuomene;
- valstybės paramos suteikimu gerai besimokantiems;
- privataus sektoriaus traukimu mokslo studijų plėtrai.

ŠMM tikisi reikšmingesnių pokyčių aukštojo mokslo sistemoje po 2-3 metų. Esant, tuomet bus galima paskaičiuoti ir reformą vertinti tam tikrais parametrais. Pvz.: kiek studentų studijas pasirinko Lietuvoje, kiek iš jų liko laisvi, ar dirba pagal specialybę ir pan. Vairių apklausų rezultatai liudija, kad daugiau nei pusė vertinusių reformą gyventojų (54,8 proc.) teigia manantys, jog aukštojo mokslo reforma buvo būtina, tačiau pasirinktas jos modelis – ne pats geriausias. Mažiau nei penktadalis respondentų (14,6 proc.) švietimo reformą vertino neigiamai ir 20,4 proc. apklausos dalyvių atsakė nežinantys, kaip ją vertinti.

Aukštojo mokslo sistemos reformos poveikis Lietuvoje yra aktualizavo globalizacijos procesai, stojimas ES, vieningos ES švietimo erdvės kūrimo reikalavimai. 2000 m. ES Taryba Lisabonoje

susitar d l strateginio tikslo: iki 2010 met sukurti konkurencingiausi ir dinamiškiausi pasaulyje žiniomis grindžiam ekonomik , sugeban i užtikrinti nuolatin augim , daugiau ir geresni darbo viet ir didesn socialin sanglaud . 2001 m. ES Taryba Stokholme susitar d l 3 strategini tiksl :

1. Pagerinti ES švietimo ir mokymo sistem kokyb ir efektyvum ;
2. Siekti, kad švietimo ir mokymo sistemos b t prieinamos visiems;
3. Atverti švietimo ir mokymo sistemos platesniam pasauliui.

Strateginiai tikslai buvo suskaidyti 13 smulkesni ir sutarta paruošti detali program j gyvendinimui. 2002 m. ES Taryba Barselonoje pritar detaliai darbo programai, kuri apima visus švietimo ir mokymo lygius, apibr žia mokymosi vis gyvenim princip ir numato kriterijus, kuriais remiantis vertinami pasiekim rezultatai.

2003 metais ES Taryba rodikliams, kuri buvo tikimasi pasiekti iki 2010met visose ES šalyse.

Nors Lietuvos aukšt j mokykl tikslas labai išpl totas, universitetin se ir neuniversitetin se aukštosiose mokyklose rengiam specialist santykis neatitinka j poreikio darbo rinkoje ir toki specialist rengimo tendencij Europos S jungos šalyse. Lietuva gerai vertinama pagal asmen , gyjusi aukšt j išsilavinim , dal visuomen je: 25-34m. amžius grup je yra daugiau nei 35 proc. jaunimo su aukštuoju išsilavinimu, kai ES vidurkis tesudaro 24,8 proc. Pagal vis , siekian i aukštojo išsilavinimo, skai iaus santyk 20-24m. amžiaus populiacija Lietuva nusileidžia tik Suomijai. Deja, vyresniu nei 24m. asmen grup je šis rodiklis yra mažesnis (14,7proc.) negu ES (19proc.). Atsižvelgiant augant student skai i , vis aktyviau pastar j dešimtmet diskutuojama ne d l kiekybini , bet d l kokybini rodikli gerinimo.

Studij kokyb s rezultatas iš dalies atspindi absolvent integracijos darbo rink rodikliai. Absoliuiais skaiiais universitet absolventai geriau integruojasi darbo rinkoje nei kolegij absolventai, taiau sidarbinimo duomenys n ra aukšti.

Studij kokyb bei sidarbinimo rezultatus stipriai takoja pernelyg menkai darbo rinkos poreikius orientuotos studij programos. T pažym jo EBPO ekspertai, vertin Lietuvos švietimo sistem 2000 metais, darbdaviai (ŠMM ir Darbo socialini tyrim instituto atlikto tyrimo "Aukt j universitetini mokykl absolvent konkurencingumas darbo rinkoje darbo j gos pasi los ir paklausos kontekste: darbdavi ir absolvent apklausos duomenimis,"2004m. rezultatai). Respondentai min to tyrimo metu nurod tokius tr kumus:1) studij programos yra siauros specializacijos; 2) viena kit dubliuoja; 3) kai kada j turinys neatitinka studij krypties; 4) nepakankamai orientuotos praktinius g džius, komunikabilum , atsakingum , savarankiškus g džius, komandin darb , kritin - analitin m stym ir kt. Min tus ir kitus tr kumus vardijo EBPO ekspertai. Jie akcentavo: aukštojo mokslo finansavimo,

aukštį mokslų struktūros ir valdymo, kokybės vertinimo ir atskaitomybės, tiriamojo darbo dalies studijų procese, mokslo ir tiriamojo darbo auštosiose mokyklose bei kt. problemas.

Lietuva vis labiau sitraukdama daugiamat pasaulio raidą, pasinaudodama ES integracijos pranašumais, siekdama konkurencingumo pasaulio ir Europos erdvėje (gyvendindama Lisabonos tikslus, yra nusistatiusi nacionalinius prioritetus, o tame tarpe prioritetą „skatinti užimtumą ir investicijas žmogiškąjį kapitalą“ (Valstybinis švietimo strategijos 2003-2012 metų nuostatų gyvendinimo programa). Šalies švietimo sistema privalo nuolat tobulėti, kad galėtų užtikrinti svarbų nacionalinį prioritetą gyvendinimui. Švietimo pertvarkos žingsnius diktuoja Valstybinis švietimo strategijos 2003-2012 metų nuostatos. Aukštojo mokslo sistemos pertvarką lygoja šie svarbiausi dokumentai:

- Gliono deklaracija (1998-2000);
- Bolonijos deklaracija (1999);
- Lisabonos strategija (2000);
- Prahos komunikatas (2001);
- Kopenhagos deklaracija (2002);
- Berlyno komunikatas (2003);
- Bergeno komunikatas (2005);

Aktualiausios švietimo plėtros sritys yra švietimo kokybė, prieinamumas, turinys, atvirumas, efektyvumas.

Dabartinė švietimo strategija skelbia tris pagrindinius tikslus:

- sukurti efektyvią ir darnią, atsakingą valdymą ir taikliu finansavimu bei racionaliu išteklių naudojimu pagrįstą švietimo sistemą;
- išplėtoti mokymosi visą gyvenimą laiduojančią ir visiems prieinamą, socialiai teisingą švietimo sistemą;
- laiduoti švietimo kokybę, atitinkančią atviroje pilietinėje visuomenėje ir rinkos kelyje gyvenančio asmens poreikius.

Švietimo kokybės pagrindiniai dimensijomis kaip ir anksčiau tebelaikomi tvirti saitai su visuomenėje vykstančiais pokyčiais bei nuolatinio mokymosi galimybės visiems pagal jų poreikius ir sugebėjimus (R. Ališauskas, 2004).

Aukštojo mokslo sistemos pertvarkos vidinis ir išorinis kontekstai visada buvo labai sudėtingi. Politinis valios stoka ir suinteresuotų pusių interesai ilgą laiką buvo aukštojo mokslo sistemos pokyčių stabdys.

2. UNIVERSITETINI STUDIJŲ KOKYBĖS PROBLEMATIKA

Aukštasis išsilavinimas, anot V. Lamanausko (2008), vis pirma yra konkretaus asmens turtas. Ir tai nebūtinai turi būti siejama su darbo rinka. Aukštasis išsilavinimas yra reikalingas pačiam žmogui (ypač jaunam), kad geriau apgalvotų savo gyvenimo modelį, formuotų savitą pasaulį žiūrėti, būtų kaip asmenybė, kaip pilietis. Tokiai misijai šiandieninis universitetas-netinka, akylai besiorientuojantis tik rinkos diktuojamus reikalavimus.

Kokybiškas aukštasis išsilavinimas neatsiejamas nuo aukštosios mokyklos veiklos skaidrumo apskritai. Geras universitetas, autoriaus nuomone, yra tas, kuris yra visapusiškai pasirengęs palyginti savo veiklą bei studijų programas su kitais pasaulio universitetais. (Lamanauskas, 2008).

A. Monkevičius (2008) aukštojo mokslo srityje mato tokias problemas, kaip: neužtikrinamas geras aukštojo mokslo prieinamumas, nestabilus aukštojo mokslo sistemos finansavimas, aukštojo mokslo finansavimas menkai siejamas su studijų ir mokslinių tyrimų kokybe, neefektyvi studijų kokybės užtikrinimo sistema, nėra gyvendinama daktarų kvalifikacijos kėlimo sistema, blogai sprendžiamas personalo ugdymas; nėra atnaujinamas daktarų personalas, vyksta "protų nutekėjimas", vis dar silpnai tarptautiniai studentų ir daktarų mainai, nėra sukurta "mokymosi vis gyvenimui" sistema, praktiškai nevyksta studijų ir mokslinių bazės atnaujinimas, studijos neretai nėra grindžiamos geros kokybės moksliniais tyrimais, vyksta studijų programų smulkėjimas, studentai blogai parengiami praktikai, vyksta bakalauro kvalifikacinio laipsnio "devalvacija", nepakankamas aukštojo mokslo parengtų specialistų darbo jėgos pasiūlos atitikimas tokiems specialistų paklausai, aukštojo mokyklų veiklos koordinavimo stoka.

Aukštojo mokslo reglamentuojančiuose Europos Sąjungos ir atskirų šalių dokumentuose bei mokslininkų darbuose dažniausiai nurodoma, kad aukštasis mokslas turi būti patrauklus, konkurencingas, atviras, kokybiškas, skaidrus, autonomiškas, patikimas, dinamiškas. Minėtiuose dokumentuose nemažas dėmesys taip pat kreipiamas nacionaliniais kultūros ir nacionalinių vertybių puoselėjimui. Šiuolaikinė švietimo institucija susiduria su daugybe iššūkių – didėjančia konkurencija, globalios ekonomikos reikalavimais, itin sparčiai ir dideliu tempu visuomenei darančia informacinė technologijų kaita formuojant vieną Europos aukštojo mokslo ir ekonomikos erdvę, – tad vienas iš jos prioritetų yra aukštojo mokslo kokybės užtikrinimas (Misiūnas, 2007).

Studentų skaičiaus augimas- vyraujanti tendencija. Liberalus požiūris studentų skaičiaus augimui, anot Ginevičiaus (2007), atvedęs prie to, kad vienam studentui mažėjimo, o tai prie kokybės užtikrinimo neprideda, todėl ieškant išeities studijų bei jų finansavimo visišką liberalizavimo keliu- situacijos pagerinti negalima. B. Juodka (2007), siūlo pažvelgti realiai studentų skaičiaus augimo tendencijas:

jei beveik visi, kurie tais metais baigė gimnazijas ar vidurines mokyklas stoja universitetus, tai rezultatas, kad aukštesnias mokyklas suplaštinai daug žmonių, kurie yra be motyvacijos. Bet kuris universitetas, bet kuri studijų programa – svarbu, kad tik universitetas. Svarbu diplomas, o tada turime pasekmes, apie kurias visi kalba – kenčiantieji studijų kokybę.

Pasak V. Lamanausko(2008), prast jau diktom paskait metodika.

Autorius pažymi (2008), kad šiandien universitetai daugiausia dėmesio turi skirti studijų kokybės problematikai. Akivaizdus dėmesio sukonzentravimas išimtinai studijų kokybės garantavimui. Turint galvoje klasikinio mokslo ir studijų vienovės principą tai nėra gerai. Studijų ir mokslo kokybės neatsiejami dalykai, du vienas kitą lygojantys procesai. Pagaliau pasaulio praktika rodo, kad kokybės vadybos koncepcijos plėtojamos mažiausiai keturiuose svarbiausiose srityse – studijų procesas, moksliniai tyrimų procesas, administravimas, studijų programų rengimas ir dėstytojų kvalifikacijos kėlimas. Itin svarbu suvokti, kad kokybė nėra kažkas už institucijos ribas. Viską lems supratimas, kad kokybė plačiau prasme lemia vadybos (vadovavimo) kokybę. Tik kokybiškas valdymas veda prie kokybiško proceso (institucijos darbo), o pastarieji laiduoja kokybišką paslaugų teikimą.

Esminieji studijų kokybės šaltiniai – studentai, kurie, deja, yra šiuo metu socialinis produktas. Tapti gerais studentais, suvokti studijų svarbą visam likusiam gyvenimui vieniems neužtenka sėkmės, kiti turi užsidirbti pinigų ir todėl neturi laiko rimtoms studijoms, tretiems neužtenka valios, jie tiesiog studentauja. Vargais negalais baigę universitetą toks studentas vargu ar sublygės darbdavio akyse. Be abejojimo, jis neprisipažins, kaip jis siekė diplomą. Kaltas liks universitetas. Štai kaip ir gimsta verslininkų nuomonė apie nepatenkinamą studijų kokybę, apie universitetų absolventų lygį. Kiek kaltas šioje situacijoje tenka universitetams? Galbūt galima papriekaištauti, kad jie nepriverčia savo studentų rimtai studijuoti. Betgi universitetas – ne ta vieta, jis to niekada nedarė ir nedarys. Tai vieta, kur jau subrendę jauni žmonės savo noru ateina siekti žinių, ruošti save ateitiesiems. Aukštoji mokykla yra tik vedlys per žinių ir mokslo džungles (Valentinavičius, 2008).

Kaip vien didžiausi dėstytojų darbo trūkumai Ciliešis (2008) akcentuoja tai, jog dėstytojais retai kada išsamiai pakomentuoja atliktas užduotis. Neišplėta galimybė individualiai sudaryti studijų programą, studijų tvarkaraštį, grafiką. Autor akcentuoja, jog dėl menko atlyginimo sunku pritraukti jaunus dėstytojus. Krenta studijų kokybė, nes universitetai visomis išgalėmis stengiasi užsitikrinti finansinę nepriklausomybę. Priimti vis daugiau studentų, kurie moka pilną studijų kainą, todėl natūraliai didėnis krūvis tenka dėstytojams. Dėl didelio krūvio negalima pakankamai skirti laiko individualiems atsiskaitymams, belieka rašyti testus, o tai paverčia studentus anonimine mase ir nebūtinai atskleidžia žinias. Kadangi dėstytojo atlyginimas priklauso nuo mokslinio laipsnio, dėstytojas

pirmiausia stengsis rašyti laipsniui gauti reikalingus mokslinius darbus, o ne , pavyzdžiui, išsamiai pakomentuoti student darbus.

N. Putinait (2005) teigia, kad universitetai visiškai neatitinka šiuolaikin s Lietuvos visuomen s b kl s. Jauni mokslininkai nesuinteresuoti juose pasilikti. Ne tik todėl, kad maži atlyginimai, bet ir todėl, kad nėra tikros vidaus konkurencijos.

Apibendrinat universitetini studij kokyb s problemas, galime remtis M. Misi no (2007) išsakytomis mintimis, jog aukštajai mokyklai keliamas itin reikšmingas uždavinys – tapti institucija, konkurencinga ne tik nacionaliniu, bet ir tarptautiniu mastu, institucija, kurioje asmens ir visuomen s noras tobul ti yra kokybiškai gyvendinamas. Pasak autoriaus, svarbu pasiekti, kad aukšt j mokykl veikla sukurt priedaidas socialinei, ekonominei ir kult rinei šalies pl trai užtikrindama visapus raid .

Už švietimo kokyb atsako švietimo teik jas. Studij kokyb neegzistuoja atskirai nuo aukštosios mokyklos vertybi ir tiksl formavimo. Studij kokyb s reikšm gimsta šiuose procesuose. Kokyb s k rime dalyvauja visa organizacija kaip sistema, jos posistem s. Kiekvienos aukštosios mokyklos kokyb s vadybos sistemos tikslas yra laiduoti galimybes teikti tokias paslaugas, kurios atitinka klient reikalavimus ir organizacijos sipareigojimus. Kokyb s vadybos sistemos model sudaro keturios esmin s funkcijos: 1) studij kokyb s politikos, tiksl , uždavini , programos projektavimas, t.y. planavimas; 2) gyvendinamas(atsakomyb , veiklos proces valdymas); 3) tikrinimas vertinimas ir koregavimas; 4) tobulinimas (veiklos analiz , koregavimo, prevenciniai veiksmai).

Pasak E.W. Deming, norint visose arganizacijos veiklos srityse siekti kokyb s, reikia keisti filosofij trim esmin mis nuostatomis:

1. Visuotinis apsisprendimas siekti puikios kokyb s.
2. Apsisprendimas tenkinti klient .
3. galiojim suteikiamas darbuotojams.

Studij kokyb s problema- tai kompleksin problema, kuriai b tini kompleksiniai sprendimai.

2.1. Studij kokyb s samprata

Studij kokyb s samprata yra ir jos vadybos pamatas.

Kokyb laiko poži riu yra neapibr žta koncepcija (J. Ruževius, 2006, p.18). D l universalus kokyb s apibr žimo iki šiol nesutariama. Tai esti d l kokyb s s vokos sud tingumo ir platumo, kuriuos lemia dideli kokyb s objekt vairov ir kokyb s veiksniai bei j sukeliama problem gausa.

Tarptautin standartizacijos organizacija ISO (angl.- International Organisation for Standartization) kokyb apibr žia kaip turim j charakteristik visumos ir reikalavim atitikties laipsn . Lotyn kalboje

žodis “kokybė” reiškia ypatybę, tobulumą, meistriškumą. Kokybės sąvoka yra suvokiama labai įvairiai ir interpretuojama skirtingais aspektais. Bendrajai sampratai apibūdinti skiriami klasifikacijų tipai: objektyvi ir subjektyvi kokybė; išorinė ir vidinė kokybė; kokybė kaip absoliutas (toks požiūris laikomas tradiciniu); kokybė kaip reliatyvi koncepcija (1) kaip tikslų atitikimas; 2) kaip tinkamas paskirties išpildymas). Kokybės yra ne statinė, o dinaminė sąvoka, kuri skirtingai traktuojama atskirų vartotojų grupių, priklauso nuo kokybės objekto, kinta laikui bėgant. Kokybės yra daugiasluoksnė dinaminė koncepcija.

Švietimo kokybės samprata siejama su švietimo paslaugų kokybės apibūdinimais. Dažniausiai vartojami aštuoni švietimo paslaugos kokybės apibūdinimai.

1. Kokybės kaip atitikimas fiksuotiems reikalavimams;
2. Kokybės kaip klaidų nedarymas;
3. Kokybės kaip vartotojų poreikių patenkinimas, viršijimas;
4. Kokybės kaip paskirties tinkamumas;
5. Kokybės kaip tinkamas paskirties išpildymas;
6. Kokybės kaip ekonominė vertė;
7. Kokybės kaip transformacija;
8. Kokybės kaip vystymasis.

Nė vienas iš apibūdinimų nėra universalus. Dažniausiai apibrėžimai apjungiami, derinami.

Kokybė gali būti įvairiai apibūdinama net organizacijos viduje priklausomai nuo to, kas ir kokių tikslų ji apibrėžia.

Studijų kokybės apibūdinimas taip pat yra nevienareikšmis.

Pasak P. Jucevičienės (2008), studijų kokybės -daugiamatis reiškinys. Tai ir:

-išimtis, išskirtinumas, dažniausiai vartojamas apibrėžti ypač puikius (excellence) akademinis pasiekimus;

-tobulumas–veikimas be klaidų, atliekant veiksmus teisingai iš pirmo karto;

-atitiktis tikslams, kuri reiškia, kad produktai, rezultatai ar teikiamos paslaugos atitinka iškeltus tikslus (kliento ar suslygoti universiteto misijos, kt.);

-pinigų, “dėdė” studijas vertė-reišškianti ši investicijų grąžą;

-transformacija, suprantama kaip paties studento (jo asmenybės, elgsenos) kaita.

Kalbamas apie kokybę, M. Misiūnas(2007) išreiškia nuomonę, jog kokybė nėra universiteto uždavinys, kurį manoma išspręsti vienu kartu ir visiems laikams. Kokybės yra nepertraukiamas procesas, kurios turi būti siekiama nuolat.

K. Pukelis, N. Pileikienė (2006), analizuodami studijų kokybės sampratą, skiria studijų kokybės gerinimą ir užtikrinimą. Gerinimas- studijų kokybės vertinimo metu nustatytą privalumą įgyvendinti ir atskleisti trūkumų priežastis išalinimas nustatytiems (išoriniais standartais) arba nusistatytiems (pašalinimo institucijos ar jos padalinio) studijų kokybės rezultatams pasiekti. Studijų kokybės užtikrinimas – studijų kokybės vertinimo ir valdymo priemonių sistema nustatytiems (išoriniais standartais) arba nusistatytiems (pašalinimo institucijos ar jos padalinio) studijų kokybės rezultatams pasiekti.

Kokybė - tai vartotojų poreikius tenkinantis rezultatas, atitinkantis tam tikrą paslaugų modelį. Studijų kokybės pagrindas- tai konkrečios strategijos, procesų, projektų, personalijos kokybės valdymo procedūros. Atsižvelgiant universiteto misiją ir tikslus, veiklos planavimas vyksta strateginiame valdymo lygmenyje. Tuo tikslu universitete gali būti steigta atskira tarnyba, kuri rūpinasi universiteto veiklos perspektyvomis, tiksliai derme kokybės ideologijai (A. Juodaitytė, 2004).

Anot, A. Valiuškevičiūtė, R. Druskytė, I. Mikutavičienė (2004), studijų kokybė - tai studijų paslaugos vartotojų poreikių patenkinimas.

Universitetini studijų kokybės lygį, suteikiamą asmeniui saviugdai universitete įplėtoti ir kvalifikacijai gyti, atitikimas apibrėžtiems reikalavimams (poreikiams). Universitetini studijų kokybės lygį, suteikiamą asmeniui saviugdai įplėtoti ir kvalifikacijai universitete gyti, atitikimas suformuluotiems reikalavimams (poreikiams) (Savickienė, 2006).

Remiantis A. Allan, I. Lukoševičiute (2008) požiūriu, galima teigti, jog vienintelis kokybės sampratos, kuri būtų priimtina visiems- nėra. Autor, remdamasi Sallis (1996), teigia, kad kokybė gali būti traktuojama vairiai netgi toje pačioje organizacijoje – jos apibrėžtis priklauso nuo to, kas ją apibrėžia ir kokių tikslų. Kokybės vertinama pagal tai, kaip švietimo institucijos veikla atitinka paskirtį. Instituciniame lygmenyje paskirtis bendriausia forma atsispindi organizacijos misijoje, o veiklos kokybė yra nusakoma kaip tos paskirties atitikimo lygmuo. Vertinant kokybę, tikrinama, ar proceso metu gauti rezultatai atitinka keliamus tikslus. Kokybės švietimo staigoje apčiuopiama per klientų pasitenkinimą teikiama paslauga. Šis svarbus uždavinys – identifikuoti švietimo paslaugos klientus, jų poreikius ir keliamus teikiamos paslaugos atžvilgiu ir tuo pagrindu sukurti sistemą, leidžiančią nustatyti to poreikių patenkinimo laipsnį, subjektyvų klientų pasitenkinimo faktą arba jų nepasitenkinimo priežastis.

2.2. Studijų kokybės užtikrinimo svarba ir galimybės

Studijų kokybės problematika šiandien tampa itin aktuali. Dėl jos daug diskutuojama ir tai yra natūralu, nes studijų kokybė nėra vienalytė. Kuriamos studijų kokybės sistemos (-) tikslas yra laiku gauti studijų kokybės būklės atspindinčius duomenis, panaudoti juos sprendimui priimti institucijos ar nacionaliniu lygmeniu, aukštojo mokslo sistema funkcionuoti vis efektyviau ir tokiu būdu būti laiduojama aukšto mokslo institucijų veiklos kokybei.

Anot J. Ruževičiaus (2006), aukštosios mokyklos ir jos padaliniai aukštesios vadovybės stiprinimas kokybei – tai pirmiausia ir svarbiausia universitetinės veiklos kokybės tobulinimo, joms lemiamą poveikį rezultatyvaus valdymo prielaida ir pradžios pozicija. Tik aktyvi ir rezultatyvi vadovybės veikla šioje srityje, geras išorinių ir vidinių universiteto paslaugų vartotojų nuolat kintanti poveikio pažinimas, sistemingas jėgų matavimas bei siekimas juos patenkinti, sistemingas aukštosios mokyklos klientų poreikių tyrimas ir vertinimas, prioriteto teikimas valdyti fundamentalius pokyčius organizacijoje ir visų lygių jos darbuotojų mokymui bei didinti profesines kvalifikacijas gali garantuoti sėkmę.

Žvelgiant studijų kokybės gerinimo aspektus, pasak V. Lamanausko (2008), kai kurie dėstytojai šalies universitetuose sugeba net nuobodinti ir sudėtingai dalykauti dėstytojai, motyvuodami ir traukdami studentus. O tai naudinga ne tik studentui – dėstytojas dėl atsakomybės gali "nusimesti", jį perleisdamas besimokančiajam. Paprasta ir efektyviau būtų sudominti studentus, suskirstyti juos grupes ir liepti (kitais – skatinti, motyvuoti) ieškoti jiems domiam dalyko aspektą, diskutuoti apie tai ir panašiai. Akivaizdu, anot autoriaus, kad ne taip paprasta dėstytojui atsisakyti ilgus metus praktikuoto paskaitų organizavimo būdo. Tačiau gyvename sparčiai besikeičiančioje aplinkoje ir mokymo proceso orientacija studentui būtų puikus žingsnis visapusiškai kokybiško rezultato link. Autoriaus nuomone, iš pradžių užtektų dėstytojams ir studentams tiesiog pasikalbėti bei pasitarti, koks mokymo procesas jiems būtų priimtinesnis, koks būtų galimas keisti esamoje sistemoje, kad studentai mieliau sitrauktų nuolatinį studijavimą ir suvoktų studijuojamo dalyko prasmę. Abipusis bendradarbiavimas galėtų suteikti pasitenkinimą abiem pusėms.

Kaip siūlo R. Ginevičius (2006), pirmiausia kiekvienas fakultetas turi dirbti moderniam, specialiai suprojektuotame arba studijų procesui bei moksliniams tyrimams pritaikytame pastate. Antra, kiekviename pastate turi būti sumontuota visa būtina moderni studijų ir mokslinių tyrimų ranga. Trečia, ši ranga turi būti susieta su moderniomis mokymo ir mokslinių tyrimų technologijomis. Ketvirta, šias technologijas turi taikyti profesionalūs, darbingi, puikiai užsienio kalbas mokantys ir

tod l labai gerai apmokami d stytojai. Penkta, produktyviam k rybiniam darbui s lygas turi sudaryti demokratiška ir autonomiška universiteto vidaus tvarka.

Taip pat ypa svarbu, kad kokyb s užtikrinimo procese aktyviai dalyvaut universitet vadovai, d stytojai, nes tik bendra vis institucijos darbuotoj veiklos kult ra, j vertybi sistema gali užtikrinti užsibr žt institucijos tiksl gyvendinim . Siekiant ugdymo kokyb s, svarbus uždavinys keliamas d stytojams-kurti tokias ugdymo aplinkas, kuriose studentai efektyviai gal t siekti individuali ugdymosi tiksl (Kardelis, Šukys, Uše kien , R. Ališauskien , 2007) . Kadangi, reikalaujant studij kokyb s der t nepamiršti, jog pastaroji priklauso ir nuo pa i student ind lio(Juo epyt , 2009)

Kaip apibr žti kokybišk studij modeli? Galime remtis L. Zailskait s(2002) pateiktu modeliu, kai, iš vienos pus s, studentas trokšta pažinti nauj dalyk ir siekia gyti jo gyvenimui ir b simam darbui b tin žini , geb jim , g dži . Iš kitos pus s -d stytojas, pasitelk s kvalifikacij , intelekt , patirt , technines priemones, kreipia student ir nuoširdžiai jam talkina. Autor si lo priemones, kurios pad t gerinti studij kokyb :

- gerinti pedagog darbo kokyb keliant j kvalifikacij , didinant suinteresuotum ;
- gerinti studij proceso kokyb vertinant student vertybi sistem bei motyvacij siekti aukštojo mokslo, sudarant s lygas atsiskleisti gimtiems gabumams, ugdant darbštum , iniciatyvum bei inovacin mastym , savarankiško ir komandinio darbo g džius;
- gerinti mokymo baz ;
- tobulinti studij proceso valdym .

A.E. ižas, V. Daujotis, D. Jelinskien (2006)mano, kad kokybiškos studijos susideda iš ši komponent :

1. Kokyb s užtikrinimo politika ir proced ros. Aukštosiose mokyklose tur t b ti gyvendinama kokyb s užtikrinimo politika (policy), numatyti veikimo b dai, padedantys užtikrinti kokyb , ir vykdom program bei suteikiam kvalifikacij nuostatos. Aukštosios mokyklos taip pat tur t sukurti terp , kurioje itin vertinama kokyb s bei kokyb s užtikrinimo svarba mokyklos veiklai. Siekdamos šio tikslo aukštosios mokyklos tur t sukurti ir gyvendinti nuolatinio kokyb s gerinimo strategij . Tokia strategija, politika bei veikimo b dai tur t b ti teisinti ir viešai skelbiami. Šiuose dokumentuose tur t b ti numatytas student bei kit suinteresuot šali vaidmuo.

2. Studij program , suteikiam kvalifikacij patvirtinimas, steb sena ir periodinis vertinimas. Aukštosios mokyklos turi b ti teisinusios studij program , suteikiam kvalifikacij patvirtinimo, steb senos ir periodinio vertinimo tvark .

3. Student laim jim vertinimas. Student laim jimai tur t b ti vertinami naudojantis viešai paskelbtoje ir nuolat taikomoje tvarkoje nustatytais kriterijais bei proced romis.

4. D stytjoj kokyb s užtikrinimas. Aukštojoje mokykloje tur t b ti galimybi sitikinti, kad studentus mokantis personalas yra kvalifikuotas ir kompetentingas tai daryti. Tie, kurie atlieka išorin vertinim , tur t susipažinti su tomis galimyb mis ir savo vertinimo išvadose pateikti j komentarus.

5. Studij ištekliai ir parama studentams. Aukštosios mokyklos tur t užtikrinti, kad kiekvienos studij programos student mokymuisi reikalingi ištekliai b t tinkami ir pakankami.

6. Informacijos sistemos. Aukštoji mokykla turi užtikrinti, kad ji kaupia, analizuoja ir naudojami tinkama informacija, padedan ia veiksmingai valdyti studij programas bei kit veickl .

7. Viešas informavimas. Aukštosios mokyklos turi nuolat skelbti naujaisi tiksli ir nešališk kiekybin bei kokybin informacij apie vykdomas studij programas ir suteikiamas kvalifikacijas. Aukštosiose mokyklose rengiam specialist kvalifikacija turi atitikti darbo rinkos poreikius. Visa tai gali užtikrinti tik efektyvi aukštojo mokslo kokyb s sistema, atitinkanti Europos S jungos ir kit šali ger j praktik .(Valstybinio audito ataskaita, 2007, 2psl.)

Student vertinimas yra vienas svarbiausi aukštojo mokslo element . Vertinimo rezultatai turi didel s takos student karjerai ateityje. Tod l svarbu, kad vertinimas visada b t atliekamas profesionaliai, atsižvelgiant sukauptas žinias apie vertinim ir egzaminavim . Vertinimas taip pat suteikia vertingos informacijos aukštosioms mokykloms apie mokymo ir paramos studentams veiksmingum .

Student rezultat vertinimo proced ros tur t :

- b ti sudarytos taip, kad b t galima vertinti, ar pavyko pasiekti laukiam mokymosi rezultat ir kit programos tiksl ;
- atitikti paskirt – nustatyti, formuoti ar apibendrinti;
- tur ti aiškius ir viešai skelbiamus vertinimo pažymiais kriterijus;
- b ti kuriamos/sudaromos žmoni , suprantan i student pažangos siekiant žini ir g dži , susijusi su laukiama student kvalifikacija, vertinimo vaidmen ;
- nepasikliauti vieno egzaminuotojo nuomone (kiek tai manoma);
- atsižvelgti visas galimas egzaminavimo tvarkos pasekmes;
- tur ti aiškias taisykles, apiman ias student neatvykimo d l ligos ar kit lengvinan i aplinkybi atvejus;
- užtikrinti, kad student vertinimas b t atliekamas laikantis aukštosios mokyklos nustatyt proced r ;
- b ti administracinio patikrinimo elementas, užtikrinantis proced r laikymosi tikslum .

(A.E. ižas, V. Daujotis, D. Jelinskien , 2006).

Kaip mini A. Valiuškevi i t , A. Žiogevi i t (2006), galima išskirti keturis kokyb s vadybos aukštojo mokslo institucijose lygmenis: 1) individualios veiklos; 2) studij dalyko, kuriame siekiama

dviej veikian i asmen – d stytojo ir studento s veikos; 3) studij program , kur planuojamas nuoseklus studij procesas, apimantis kompetencij pl tr ir apibr žtos kvalifikacijos suteikim ; ir 4) institucijos lygmuo, kur sukuriamos prielaidos institucijos kokyb s vadybai žemesniuose tos vadybos lygmenyse. Individualios veiklos lygmenyje kokyb s vadybos objektu tampa asmens veiklos kokyb , kuri labai glaudžiai siejasi su jo kompetentingumu. Šiame lygmenyje svarbu ne tik asmens esamas kompetentingumas, bet ir pats kompetencij pl tros procesas. Studij dalyko lygmenyje valdoma d stomo dalyko, o programos – visos studij programos kokyb . Instituciniame lygmenyje kokyb s vadybos ašimi tampa visos institucijos veikla apimanti visus tos organizacijos lygmenis. Priklausomai nuo organizacijos dydžio ir strukt ros galima išskirti strukt rinius padalinius (skyrius, fakultetus, katedras, centrus) atsižvelgiant j veiklos lygmen aprašyti jiems priskiriamas kokyb s vadybos funkcijas. Aukštojo mokslo institucijose skirting veickl atliekantis personalas tur t aiškiai apsibr žti savo kokyb s vadybos lygmen , ir jo pagrindu sitraukti kokyb s vadybos procesus.

Studij kokyb s gerinimui A. Raškinis(2008) si lo tris priemones:

1. Esmin ir svarbiausia studij kokyb s universitete s lyga – universitete turi dirbti talenting , savo darb m gstan i tyr j akademinis kolektyvas. Jeigu to nebus, jokiais valdiškais rektoriais ar krepšeliais kokyb s niekas nepagerins. Tuo tikslu, visais lygiais – universitet , savivaldybi ir vyriausybs turi b ti vykdoma kompleksin veikla - gabi , talenting tyr j – pedagog (iš Lietuvos ir užsienio) sub rimas universitetus. Šiuo metu yra galimyb s šiam tikslui panaudoti strukt rini fond pinigais per „sl nius“.

2. Sukurti viening bendr universitetin studij dalyk žini ir geb jim vertinimo sistem , kad b t suvienodinti studij kokyb s reikalavimai visuose Lietuvos universitetuose ir atitikt Europos aukštojo mokslo standart . Tobulinant nacionalin kvalifikacij sistem pasiekti vairiuose universitetuose suteikiam kvalifikacij palyginamum .

3. Studij baigimo kokyb s kontrol s sistemos suk rimas. Dabar bandoma kontroliuoti studij kokyb per apriorin studij program kontrol – dažnai labai formaliai ir, netgi, subjektyviai. Tikra kontrol tur t b ti pagal galutinius studij rezultatus, tikrinant, ar diplomus gaunan i j žini ir geb jim lygis atitinka valstybs aprobuotus kokyb s reikalavimus. Tokios kontrol s sistemos egzistuoja užsienio šalyse, laikant baigiam j valstybin egzamin , (Lietuvoje taip kontroliuojami medikai). Kaip taisykl , egzaminatoriai kvie iami iš kit aukšt j mokykl .

Studij kokybei užtikrinti taikomos vairios sistemos. Pla iausiai naudojami visuotin s kokyb s vadybos ar pagrindini jos princip ir metod diegimas.

VKV diegiamos ir kokybės sistemos kėrimas gali suteikti universitetams tokius pranašumus:

- konkrečiau suprantami ir skėmingiau gyvendinami universitetė vizija, misija, tikslai ir kokybės politika;
- tiksliau identifikuojami ir geriau valdomi veiklos procesai;
- daugiau darbuotojė yra traukiama kokybės gerinimo procesė, geriau išnaudojami jėgebėjimai ir žinios;
- tiksliau išmatuojami ir vertinami veiklos rezultatai;
- didėjaklientė, socialiniai partneriė ir visuomenės pasitenkinimas universitetinės veiklos rezultatais (J. Ruževičius, 2006, p.195).

Diegiant kokybės vadybos priemones universitetuose, kaip vardijėvairė autoriai, dažniausiai susiduriama su tokiomis problemomis:

- studijė kokybės sėvokos ir turinio apibrėžimo komplikuoatumu, jos rodikliė daugialypiškumui, kai kuriė rodikliė matavimo ir vertinimo subjektyvumu ir subtilumu;
- visuotinės kokybės vadybos (VKV) koncepcijos, jos principė, modeliė pažinimo ir panaudojimo gėdžiėstoka;
- sisteminio požiėrio universitetė kaip veiklos vienetėstoka;
- universitetė kultūros sudėtingumu ir ganėtinu konservatyvumu dėl paėios universitetė prigimties;
- universitetė misijos nėdienos gyvenime sampratos daugialypiškumui;
- dalies darbuotojė intertiškumo, priešinimuisi fundamentaliems pokyčiams;
- suinteresuotė grupiė dialogo ir bendradarbiavimo stoka bei kt.

3. STUDIJ KOKYB S VERTINIMO INSTITUCIJOS IR VERTINIMO SISTEMA. IŠORINIS IR VIDINIS STUDIJ KOKYB S VERTINIMAS

3.1. Studijė kokybės vertinimo poreikė takojantys veiksniai

Anot A. Juodaitytės (2004), studijė kokybės pagrindas- tai konkrečios strategijos, procesė, projektė, personalijė kokybės valdymo procedūros. Atsižvelgiant universitetė misijė ir tikslus, veiklos planavimas vyksta strateginio valdymo lygmenyje. Tai universitetė veiklos efektyvumė takoja ne tik vidiniai, bet ir išoriniai veiksniai, kurie daro tiesioginė ir netiesioginė skirtingo masto ir laipsnio

tak universitet veiklai. Kai kurie mokslininkai mano, kad aukštojoje mokykloje savaime yra siekiama kokybės, nes tokia yra jos paskirtis. Visuomenė ir vairios jos institucijos iš aukštesniųjų mokyklų tikisi kuo geresnių rezultatų. Seymar požiūriu „nėra realaus atitikimo tarp to, ko šiandien reikia visuomenei, ir tarp to, ką šiandien universitetai ir kolegijos gali jai pasiūlyti“ (Juodaitytė A., 2004, P.16). Studijų kokybė yra ne tik institucijos, bet ir nacionalinio bei tarptautinio lygmens problema.

Berlyno komunikate (2003), kuris yra antras oficialus Europos šalių, švietimo ministrų Bolonijos proceso (1999) vertinimas, didelis dėmesys skiriamas aukštojo mokslo kokybės užtikrinimui. Be kokybės ne manoma sukurti patrauklios Europos aukštojo mokslo erdvės. Lietuvai, kuriai, atrodo, neturėtų kilti didelių problemų gyvendinant Bolonijos deklaraciją, vienas iš sunkiausių ir aktualiausių uždavinių - sukurti efektyvią kokybės užtikrinimo sistemą bei perimti geriausių Europos šalių patirtį, kartu skleidžiant ir savąją (E. Stumbrys, 2004, p.158).

Studijų kokybės vertinimo poreikis ir kokybės būklė takuoja daugelis veiksniai. Svarbiausios išoriniai veiksniai grupūs yra politiniai, ekonominiai, socialiniai, technologiniai veiksniai. Studijų kokybės vertinimo poreikis aktualizuoja nuolat stiprėjanti aukštesniųjų mokyklų konkurencija, konkurencija tarp universitetinio ir neuniversitetinio sektorių, o taip pat tarptautiniai dokumentai. Bolonijos deklaracija ir vėlesni dokumentai: Kopenhagos deklaracija, pareigojanti gilintis profesinio rengimo kokybės vertinimo metodus, kriterijus ir principus, įskaitant ES; Berlyno komunikatas, pareigojantis iki 2005 m. traukti nacionalines sistemas programiniams ir instituciniams vertinimams, plėtoti studijų programų akreditavimą; Bergenio komunikatas, pareigojantis užtikrinti studijų kokybės vertinimo sistemų, didinant studijų lankstumą ir prieinamumą. Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimas – prioritetas šalies švietimo ir mokslo sritis. Šalies aukštojo mokslo sistemos kokybės užtikrinimo principai apibrėžti pagrindiniuose aukštesniųjų mokslų reglamentuojančiuose statymuose ir teisės aktuose (LR aukštojo mokslo statymas, LR švietimo statymas) bei programiniuose dokumentuose.

Kalbant apie kokybės vertinimo poreikį, dažnai aptariami veiksniai, kurie takuoja patį studijų procesą ir studijų programų kokybę.

C. Spiel (2002) mano, jog studijų programos vertinimas atsirado dėl poreikio rodyti ir pagrįsti programos vertingumą, veiksmingumą ir rezultatyvumą bei studijų tikslų tikslingumą, aiškumą ir pasiekiamumą ar empiriškai rodyti programos tobulinimo būtinumą.

Ekonominiai veiksniai. Studijų rezultatai yra svarbus studijų kokybės parametras. Jie atspindi studijų ir darbo rinkos poreikių ryšį, lemia vidinį studijų programos turinio rangą ir rengimo logiką; studijų tikslų seką, jų konkretumą, studijų turinį, metodus, studentų pasiekimų vertinimo kriterijus ir metodiką, studijoms reikalingus materialinius, intelektualinius, laiko ir finansinius išteklius (Pukelis, Pileikienė, 2005).

Politiniai- teisiniai veiksniai. Aptariant politinius veiksnius, svarbu pabrėžti, jog studijų programų kokybę, šiuo aspektu, nagrinėjama kaip sutartinis požymis visuma, rodanti, kokių būdu yra tenkinami nacionaliniuose dokumentuose nustatyti reikalavimai, regioniniai, nacionaliniai ir europiniai tikslai, ugdytini, darbdavių ir visuomenės poreikiai, atsižvelgiant į kintančias inovacijas, technologijas, ypatingai dėmesį skiriant būsimąjį specialisto rengimui.

Socialiniai veiksniai. G. Žibeninienė (2005), remdamasi D. Royse, B. A. Thyer nuomone, reziūnuoja, jog studijų programos vertimo poreikis aktualus dėl noro sužinoti ar klientams (besimokantiejiems) yra padeda, ar jie patenkinti, kuo studijų programa savita, ar ji verta investicijų, ar inovacijos, patobulinimai geresni negu buvę, kaip su kmingai programa yra patobulinta, ar studijų procese dalyvaujantis personalas efektyviai išnaudoja laiką. M. Misiūnas (2007), mano, jog kokybiškas išsilavinimas (ne vien tik diplomo gijimas) vis dažniau laikomas svarbiausiu atspirties tašku asmens karjeros trajektorijoje, žmogaus ir visuomenės turtu, padedančiu kurti ir valdyti visavertę bendrosiomis vertybomis grindžiamą žmonių ateitį.

A. Allan, I. Lukoševičius- Noreikienė (2008) nuomone, kalbant apie mokymąsi, visuomenėje retai galima išgirsi sakant „kokybiškas“. Nuomonė, ar mokymasis kokybiškas, priklauso nuo daugelio aspektų, pavyzdžiui, nuo asmens patirties, statuso (dėstytojas, studentas ar kt.), nuo aplinkybių ir pan. Net jei tam tikru metu mokymasis yra kokybiškas, jis toks neliks visada, nes tobulėja ir atrandamos naujos mokymosi technologijos ir metodika, kinta požymiai mokymosi ir kita.

Vertindami studijų kokybę lemiamieji veiksniai reikšmingum, studentai išskiria dėstytojo- mokymo proceso organizatoriaus vaidmenį bei asmeninio tobulėjimo prielaidas. Kur kas mažiau svarbi studijų infrastruktūra ir studentų pasiekimų vertinimas. (Galkutė, 2008)

Anot M. Misiūno (2005), aukštojo mokslo institucijos veiklos kokybę yra kompleksinis voka, priklausanti nuo vairių veiksnių, tokių kaip:

studentų, studijų programų, personalo, materialieji išteklių ir kt. Su kokybe susijusi veiksniai intensyvumas ir kintamumas silygoja ir kokybės sampratos dinamiškumą.

Vertinant studijų kokybę kartu su objektyviais kriterijais (pvz. Akademinio personalo kvalifikacija, mokslinė veikla, finansavimas) yra svarbus subjektyvus studentų požymis vairius studijų kokybės veiksnius ir jų reikšmingumą. Reikia atkreipti dėmesį, kad net ir objektyviai geresnė studijų kokybė gali būti prasčiau vertinama, jeigu studentai turi didesnius lėšes ar viešojo diskurso suformuotas nepalankias nuostatas (Galkutė, 2008)

Galima daryti išvadą, jog studijų kokybės vertinimui tokos turi tiek ekonominiai rodikliai, kurie svarbūs, kalbant apie kvalifikuotus darbuotojus indelį šalies ekonomikai, taip pat politiniai, nes nacionaliniuose dokumentuose išskirti prioritetai, turi atsispindėti ir studijų programų tiksluose ir

uždaviniuose, o socialiniai motyvai, kurie skatina siekti kokybišk studij siejami su visuomen s poži riu studijas, j motyvacij rinktis vienoki ar kitoki studij program . Taigi, kiekviena studij programa turi b ti kokybiška tam, kad teisingai ir efektyviai b t galima atliepti šiandienos socialinius ir ekonominius bei politinius aspektus.

3.2. Studij kokyb s vertinimo centro funkcijos

Lietuvos respublikos mokslo ir studij statyme (Žin., 2009, Nr. 54-2140) 17 straipsnyje nustatytas Studij kokyb s vertinimo centro-valstyb s biudžetin s staigos pagrindiniai uždaviniai, tokie, kaip:

- skatinti aukšt j mokykl veiklos kokyb per išorin vertinim bei institucij ir studij program akreditavim ;
- kurti palankias laisvo asmen jud jimo s lygas organizuojant ir vykdant užsienio institucijose gyt , su aukštuoju mokslu susijusi kvalifikacij vertinim ir (arba) pripažinim Lietuvoje ir atliekant kitas Vyriausyb s nustatytas funkcijas

Ne re iau kaip kas 5 metai atliekamas Studij kokyb s vertinimo centro veiklos išorinis vertinimas. Vertinimo rezultatai skelbiami viešai. Studij kokyb s vertinimo centras kiekvienais metais viešai skelbia studij kokyb s vertinimo apibendrinimus

Studij kokyb s vertinimo centras organizuoja išorin mokslo ir studij kokyb s vertinim . Taip pat pripaž stama, kad svarbus yra ir vidinis vertinimas (savianaliz), kaip pagrindin bet kurio vertinimo dalis.

Vertindami nauj studij program ekspertai turi vadovautis Aukštojo mokslo statymu (2009), Pagrindini , specialii j profesini ir vientis j studij program nuostatais (2005) ir kitais aukšt j moksl reglamentuojan iais teis s aktais.

Studij kokyb s užtikrinimas apima, anot E. Stumbrio (2004), periodiškai atliekam aukštosios mokyklos veiklos savianaliz , kurios metu atskleidžiami vykdomos veiklos pranašumai ir tr kumai, numatomi keliai tr kumams šalinti aptariami geros patirties gyvendinimo pavyzdžiai, o pasiekimai lyginami su kit panaši institucij šalyje ir užsienyje pasiekimais. E. Stumbrys (2004) skiria du kokyb s užtikrinimo elementus: vidin ir išorin . Pasak autoriaus, visos aukštosios mokyklos privalo b ti atsakingos už jose vykstan i pirmini studij kokyb , atliekam mokslini tyrim lyg , studij program bei kit teikiam paslaug tinkamum ir aktualum .

Studij kokyb s vertinimo kriterijai- požymiai, kuriais remiantis nustatoma studijavimo s lyg arba atskiros aukštojo mokslo staigos veiklos srities b kl (Dienys, Pukelis, Žiliukas,2005)

Anot V.Bartuševičienės, J. Butkienės (2006), savęs vertinimas yra pagrindinis, bet kurio vertinimo dalis. Vertindami savo veiklą suformuluojame savo tikslus ir to meto uždavinius, išanalizuojame veiklą visokeriopais požiūriais, atskleidžiame savo problemas ir numatome įgyvendinimo kelius.

Svarbiausieji kiekvienos universitetinių ir neuniversitetinių studijų programos vertinimo aspektai yra: programos pagrindas, jos tikslai, turinys, jo lygis, turinio ryšys su kitomis tos mokyklos programomis; programos realizavimas – pedagoginio personalo sudėtis pagal kvalifikacijas, amžius, tikimodumų dalykus; mokslinės veiklos bazė (ypač magistrantams), metodinė bazė (vadovėliai ir kitos mokomosios medžiagos rengimas), materialioji bazė (ypač literatūra, biblioteka, kompiuteriai); studentų kontingento dinamika, studentų nuomonės ir jo priežastys.

Vertinimo pagrindas – ne tik programos rengimo pateikiama analizė, bet ir institucijos vadovybės, dėstytojų, studentų, socialiniai partneriai (darbdaviai), absolventų nuomonės, ekspertų pastebėjimai vizitų metu.

Kaip teigia E.M. Korotkovas (2007), vertinimas kokybės valdymo sistemoje be kitų atlieka motyvavimo ir reguliavimo funkcijas.

3.3. Išorinio studijų kokybės vertinimo esmė ir reikšmingumas

Pasak, R. Laužacko, Z. Lydekos, A. Grebliausko ir kt. (2006), išorinis aukštojo mokslo kokybės vertinimas yra dviejų tipų: studijų programų ir institucijų. Studijų programų vertinimas apsiriboja konkrečiu fakultetu, institutu vykdomu studijų programų kokybės vertinimu. Institucijų vertinimas apima visos institucijos vykdomos veiklos kokybės vertinimą pradedant misija ir tikslais ir baigiant visuomenės informavimo ir paslaugų bendruomenei apibendrinimu. Vertinant didinant studijų programų atnaujinimo būtinumą, planinis išorinis studijų programų vertinimas Lietuvoje būtų tikslinga vykdyti ne rečiau kaip kas 6 metai. Neplaninis vertinimas vykdomas aukštojo mokslo institucijų iniciatyva. Institucinis aukštojo mokyklų vertinimas reglamentuojamas atitinkamais statymais ir postatymais aktais. Išorinio kokybės užtikrinimo principai:

- Tikslų ir uždavinių suderinamumas tarp visų proceso dalyvių;
- Atžvalga vidinio kokybės užtikrinimo rezultatus;
- Kokybės kriterijų aiškumas ir viešumas;
- Proceso adekvatumas tikslams ir uždaviniams;
- Vertinimo išvadų prieinamumas;
- Išvadų ir rekomendacijų pritaikomumas;
- Vertinimo periodiškumas;

- Vertinim analizavimas;

Išorinis studij kokyb s vertinimas- atliekamas tuo atveju, kai universitetas, laikydamas studij kokyb valstybin s reikšm s uždaviniu ir suvokdamas savo misij visuomenei, studij kokyb s vertinimui pasitelkia nepriklausomus ekspertus(kit universitet ar kit šali (A. Juodaityt , 2004).

Pastaruoju metu dažnai pasitelkiami tarptautiniai ekspertai išoriniam vertinimui.

Kaip teigia E. Stumbrys(2004), išorinis vertinimas- toks vertinimas, kurio metu patvirtinamas vidin s kokyb s užtikrinimo sistemos proced r patikimumas bei efektyvumas j nedubliuojant ir neiškreipiant.

Švietimo staigos išorinis vertinimas- tai statym gyvendinamaisiais aktais nustatyt subjekt ar institucij valia iš šalies atliekamas švietimo staigos vert s ir kokyb s apib dinimas bei poky i matavimas pagal sutartinius švietimo staigai žinomus kokyb s rodiklius (Valiuškevi i t ir kt., 2008).

Anot V. Dienio, K. Pukelio ir P. Žiliuko (2005), išoriniu institucijos vertinimu siekiama keturi pagrindini tiksl : atsiskaitomumo, tobulinimo, informavimo, palyginamumo.

Svarbu tai, kad išorinis kokyb s vertinimas talpint šiuos komponentus:

Atsižvelgimas vidinio kokyb s užtikrinimo proced ras. Taikant išorinio kokyb s užtikrinimo proced ras tur t b ti atsižvelgiama vidinio kokyb s užtikrinimo proces , aprašyt pirmoje Europos nuostat ir gairi dalyje, veiksmingum .

Išorinio kokyb s užtikrinimo proces gerinimas. Pirmiausia visi proceso dalyviai (skaitant aukšt sias mokyklas) tur t kartu nubr žti kokyb s užtikrinimo proces tikslus ir uždavinius, kurie tur t b ti viešai paskelbti, aprašant numatomas proced ras ir tik po to jas taikant.

Sprendim pri mimo kriterijai. Bet kokie oficial s sprendimai,priimti kaip išorinio kokyb s užtikrinimo veiklos išdava, turi b ti paremti nuosekliai taikomais aiškiais ir viešai paskelbtiais kriterijais.

Iškelt tiksl ir proces derm . Visi išorinio kokyb s užtikrinimo procesai tur t b ti sudaryti taip, kad b t gyvendinti iškelti tikslai ir uždaviniai.

Vertinimo išvados. Vertinimo išvados tur t b ti skelbiamos viešai ir parašytos aiškiu, lengvai suprantamu akademinu stiliumi. Bet kurie vertinimo išvad sprendimai, argumentai ir patarimai tur t b ti aiškiai išskirti.

Tolesn veikla. Kokyb s užtikrinimo procesuose, apiman iuose rekomendacijas veiklai arba reikalaujan iuose tolesni veiksm plano, tur t b ti iš anksto nustatytos ir nuosekliai taikomos tolesn s veiklos proced ros.

Vertinimo periodiškumas. Išorinis institucijų ir (ar) programų kokybės užtikrinimas turėtų būti vykdomas periodiškai. Vertinimo ciklo trukmė ir procedūros turėtų būti aiškiai nusakytos ir iš anksto viešai paskelbtos.

Sisteminis analizė. Laikas nuo laiko kokybės užtikrinimo agentūros turėtų pateikti vertinimo apibendrinimus, kuriuose pateikiama atliktų vertinimo išvadų, procedūrų ir išorinio vertinimo poveikio analizė. (A.E. Išas, V. Daujotis, D. Jelinskienė, 2006)

Išorinio kokybės užtikrinimo procedūros, anot V. Bartuševičienės, J. Butkienės (2006), turi atsižvelgti institucijoje taikomam vidini kokybės užtikrinimo procedūrų veiksmingumui. Kokybės užtikrinimo procesai tikslai ir uždaviniai turi būti apibrėžti pirmiau, nei sukurti patys procesai, viešai juos kartu su procedūromis publikuojant bei dalyvaujant šiame procese visoms suinteresuotoms šalims. Išorinio vertinimo sprendimai turi būti pagrįsti išankstiniais, viešai paskelbtais ir nuosekliai taikomais kriterijais. Visi išorinio kokybės užtikrinimo procesai turi atitikti jiems keliamus tikslus. Išorini vertintojų išvados turi būti suprantamos ir prieinamos visoms suinteresuotoms šalims. Ekspertų rekomendacijos ar rekomenduojamas veiksmų planas turi turėti išankstines procedūras, kuriomis remiantis bus gyvendintas. Išorinis aukštojo mokslo institucijų /programų vertinimas atliekamas periodiškai, pagal iš anksto nustatytą periodo trukmę bei patvirtintas procedūras.

Apibendrinant galime teigti, jog išorinis studijų kokybės vertinimas yra svarbus, siekiant aukštajai mokyklai išlikti konkurencinga, tobulinant savo veiklą, atsiskaitant visuomenei. Atskaitomybė reiškia, kad aukštosios mokyklos privalo tapti atviros išoriniam patikrinimui ir vertinimui bei kad gauti rezultatai būtų paskelbti. Šiuo atveju kokybė suprantama kaip ekonominė vertė, kai akcentuojamas veiklos efektyvumas ir produktyvumas, rezultatai lyginami su indėliu (investuotomis lėšomis), vertinama, ar vartotojui suteikta kokybiška paslauga. Tuo pačiu studijų kokybės vertinimas parodo, kaip aukštoji mokykla atitinka savo paskirtį ir koks yra tos paskirties atliepimo lygmuo (kokybės bkl).

Kokybės vertinimas atskleidžia institucijos transformacijos (kaitos) procesą masto ir intensyvumo (naujų kompetencijų gijimą, naujų žinių generavimą), jos vystymosi (tobulinimo) bkl.

3.4. Vidinio studijų kokybės vertinimo vaidmuo

Vidinis studijų kokybės vertinimas atliekamas tuo atveju, kai universitetas savo pastangomis nuolat ir sistemingai renka faktus ir duomenis apie studijų procesą, analizuoja ir vertina juos organizacijos plėtros ir vartotojų poreikių tenkinimo aspektu (A. Juodaitytė, 2004)

Pasak E. Stumbrio(2004), vidinis vertinimas- tyrimas, kur atlieka aukštosios mokyklos bendruomen , siekdama atskleisti vykdomos veiklos pranašumus ir tr kumus.

Studij kokyb priklauso nuo aukštosios mokyklos kokyb s nuostat užtikrinimo ir suinteresuot j šali – student , d stytoj ir darbdavi – bendradarbiavimo ir sutarimo d l visuomeniškai svarbi klausim . Studij pagrindas – gyvendinamos studij programos, j rezultatu suinteresuoti studentai, d stytojai, darbdaviai, platesniame kontekste visuomen , prie kurios pažangos prisid s aukšt j mokykl studentai.

Pasak R. Laužacko, Z. Lydekos, A. Grebliausko ir kt.(2006), aukštojo mokslo vidinio kokyb s užtikrinimo politika apima veiksmus ir b dus, nukreiptus realiam kokyb s tobulinimui. Šie veiksmai yra tarpusavyje suderinti ir sujungti vieningas vidinio ar išorinio kokyb s užtikrinimo sistemas. Kokyb s užtikrinimo politika yra skaidri ir atvira valstyb s ir visuomen s steb senai. Vidinio kokyb s užtikrinimo politikos gair s:

- turi b ti stebima ir tobulinama;
- turi apimti mokymo ir mokslini tyrim vienov ;
- turi garantuoti kokyb s užtikrinimo sistemos organizavim ;
- turi laiduoti vis suinteresuot pusi (student , d stytoj , socialini partneri) dalyvavim ;
- turi skatinti atsakomyb už kokyb s užtikrinim ,

Aukštosios mokyklos turi b ti teisinusios studij program bei suteikiam kvalifikacij periodinio vertinimo tvark . Studij program savianaliz s rengiamos ne tik išorinio vertinimo atveju, bet dažniau – kas 2-3 metai. Savianalizes rengia studij program komitetai, sudaryti iš d stytoj , student , absolvent , socialini partneri ir kt. Studij program vertinimas turi apimti:

- Studij rezultat perži r jim ir tikslinim ;
- Studij turinio atitikimo studij rezultatams vertinim ;
- vairi studij form poreiki perži r ;
- Student pasiekim analiz ;
- Gr žtamojo ryšio (iš student , absolvent , socialini partneri) vertinim ;
- D stytoj kompetencij vertinim ;
- Studij ištekli ir paramos studentams analiz ;
- Informacijos apie studijas kaupim , analiz ir naudojim ;

Vidinis kokyb s vertinimas yra aktualus ir svarbus tuo, kad staiga gal t pasirinkti, kaip produktyviai dirbama, ar teisinga linkme einama, ar gauti rezultatai yra iškeltoji staigos siekiamyb .

Taip pat šis vertinimas svarbus tuo, kad suprasti silpnas puses, o jas atskleidus taikyti efektingas ir tinkamas priemones joms pašalinti.

II. ŠIAULI UNIVERSITETO EDUKOLOGIJOS FAKULTETO STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMAS EMPIRINIS TYRIMAS

2.1. Tyrimo duomenys ir jų analizė

Tyrimas buvo atliktas Šiaulių universiteto Edukologijos fakultete, lapkričio mėnesį. Tyrimo metodas- anketinė apklausa. Tyrime dalyvavo du šimtai respondentų (N=200). Anketos buvo išdalintos pirmo N=42, antro N=57, trečio N=50, ketvirto N=51 kurso studentams, kurie studijuoja I pakopos (bakaluro) studijų pakopoje (N=180), ir II pakopos studijose (N= 20). Studentai studijuojant dieniniame skyriuje N=170 ir neakivaizdiniame skyriuje N=30. Šiuo metu Edukologijos fakultete studijuoja 517 studentų (B-477, M- 70) P. studijos-20. Pagal kursus jie pasiskirsto taip:

Kursas	Bakalaurai	Magistrantai
Pirmas	125	26
Antras	117	44
Trečias	98	-
Ketvirtas	107	-
Iš viso	447	70
Bendras skaičius B+M	517	

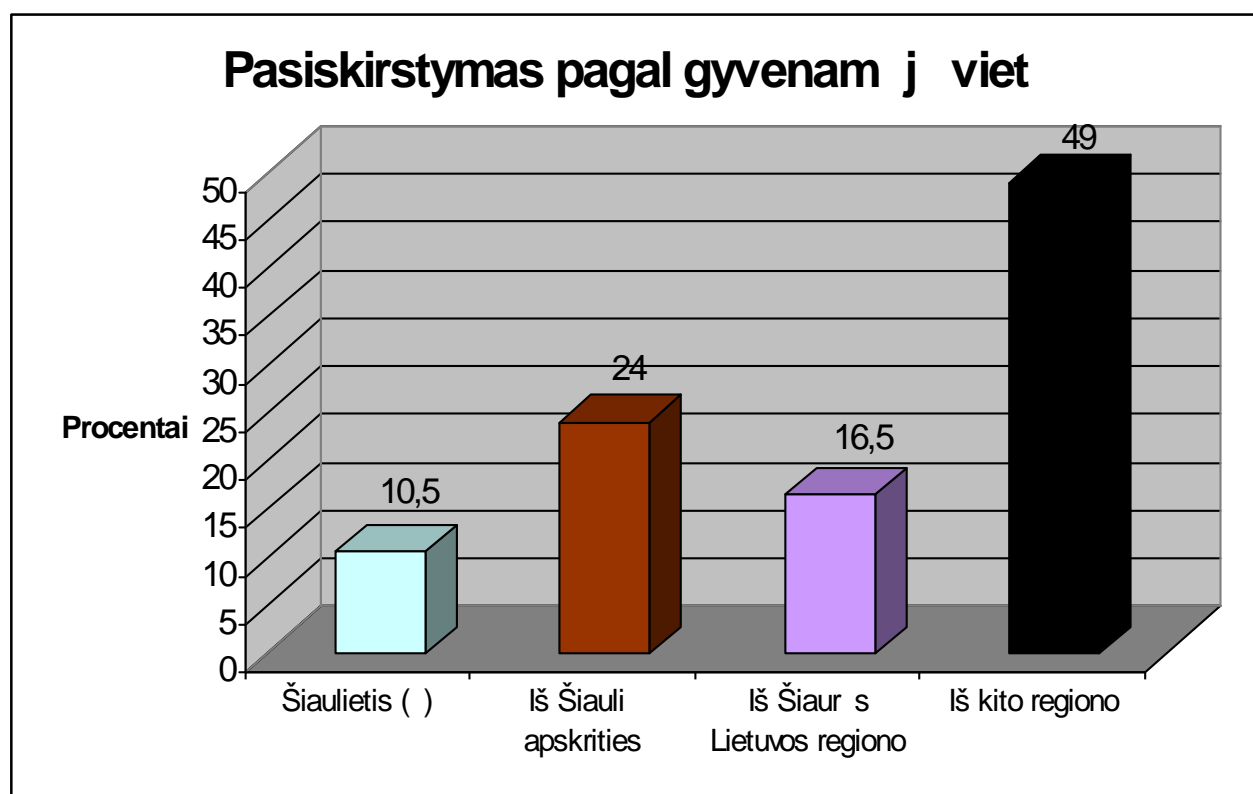
Tyrimo dalyvavę studentai sudaro kiek mažiau nei pusę visų studijuojančių Edukologijos fakultete.

Tyrimo anketą sudaro 21 klausimas. Iš viso 142 teiginiai. 4 klausimai (14 teiginiai) sudaro demografinį bloką. Diagnostinis blokas sudaro 138 teiginiai. 5-6 klausimai (19 teiginiai) skirti išsiaiškinti studentų Šiaulių Universiteto pasirinkimo motyvus. 7-21 klausimai (iš viso 109 teiginiai) skirti studijų kokybės Edukologijos fakultete vertinimui. Vienas klausimas (5 teiginiai) skirtas respondentams savo profesinio pasirengimo vertinimui. Anketinė apklausa buvo atlikta vienos savaitės eigoje. Anketas respondentams išsinešti nebuvo leista, taip pat ir nepaliktos kelioms dienoms.

Respondent pasiskirstymas pagal lyt

Lytis	Respondent skai ius (N=200)	Procentai
Mergina	133	66,5
Vaikinas	67	33,5

Kaip matome iš 1 lentel je pateikt duomen du tre dalius tiriam j sudaro merginos. Likusieji apklaustieji- vaikinai, kurie sudaro (33,5 proc.). Galima teigti, jog didesn dalis apklaust j - merginos.

1 pav. Respondent pasiskirstymas pagal gyvenam j viet .

Tyrimo metu dom tasi, iš kuri region ŠU Edukologijos fakultete studijuoja akademinis jaunimas. Gauti duomenys atspindi 1 paveiksle. Beveik pus respondent yra iš kit Lietuvos region (49 proc.). Mažiausi dal respondent (10,5 proc.) sudaro gyvenantys Šiauli mieste. Iš viso iš Šiauli miesto, apskrities ir Šiaur s Lietuvos regiono yra (51 proc.) student . Tai yra tik 2 procentais daugiau nei iš kit Lietuvos region . Tyrime dalyvav Edukologijos fakulteto studentai beveik vienodai iš kit

region ir Šiaurės Lietuvos. Galima daryti išvadą, kad ŠU Edukologijos fakultetas vienodai tenkina Šiaurės Lietuvos regiono ir kitą Lietuvos regiono ir Šiaurės apskrities sudaro apie 64 proc. visų Šiaurės universiteto studentų.

2 lentelė

Respondentų pasiskirstymas pagal kursus (N=200)

Kursas	Bakalaurantų skaičius (N=181)	Procentai	Magistrantų skaičius (N=19)	Procentai
Pirmame kurse	37	18,5	5	2,5
Antrame kurse	43	21,5	14	7
Trečiame kurse	50	25	0	0
Ketvirtame kurse	51	25,5	0	0
Viso	181	90,5	19	9,5

Tyrimo dalyvavo daugiausia 3-io ir 4-o kurso bakalaurantai ir 2-o kurso magistrantai. Vyresnieji kursų respondentai, manoma, turi didesnę akademinę veiklos patirtį ir gali išsamiau vertinti studijų kokybę, nors tiksliniam studentų atrankai nevykdyta. Bakalaurai sudaro 90,5 proc. respondentų.

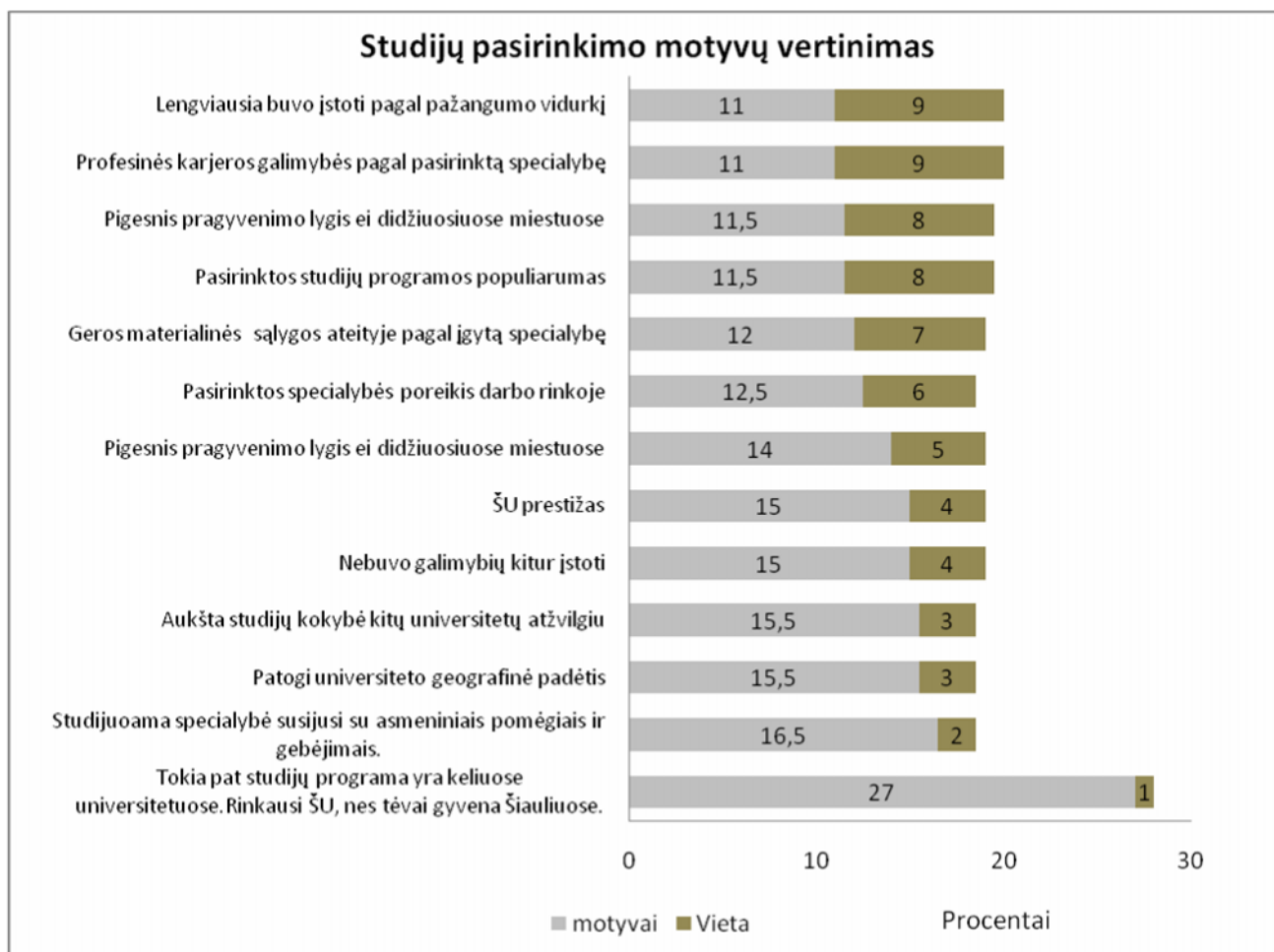
3 lentelė

Respondentų pasiskirstymas pagal studijų formą

Studijų forma	Respondentų skaičius (N=200)	Procentai
Dieninės studijos	170	85
Neakivaizdinės studijos	30	15

Daugiausiai respondentų studijuoja dieninėse studijose. (85 proc.) studijų respondentai sudaro kiek daugiau nei dešimtadalis visų respondentų.

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, kokie buvo respondent ų ŠU Edukologijos fakulteto studij program pasirinkimo motyvai. Manome, kad studijuojan iojo profesinis kryptingumas yra reikšmingas motyvas, takojantis jo studij kokyb . Gauti rezultatai pateikti 2 paveiksle.

2 pav. Studij ų pasirinkimo motyvai

Pagrindinis respondent ų studij ų Šiauli ų Universiteto Edukologijos fakultete pasirinkimo motyvas yra: „Tokia pat studij ų programa yra keliuose universitetuose. Rinkausi ŠU, nes t vai gyvena Šiauliuose“ (27 proc.). Tai yra netiesioginis motyvas, susij s su tam tikrais socialiniais, finansiniais, materialiniais veiksniais.

Antroje vietoje esant motyv ų („Studijuojama specialyb yra susijusi su asmeniniais pomėgiais ir gebėjimais- 16,5 proc.) galima laikyti tiesioginiu, rodan iu asmenin studento profesin kryptingum .

Tre ioje vietoje yra du studij ų ŠU pasirinkim ų motyvai- „Patogi universiteto geografin padėtis“ (15,5 proc.) ir „Aukšta studij ų kokyb kit universitet atžvilgiu“(15,5 proc.). Šie motyvai rodo, kad student apsisprendimui reikšm s turi tiek asmeniniai (pla i ja prasme

socialiniai/geografiniai) veiksniai t.y studij kokyb s lygis konkre iame universitete, lyginat su kitais universitetais. Ketvirtoje vietoje pagal reikšmingum renkantis studijas respondent poži riu yra du motyvai. Tai- „Nebuvo galimybi kitur stoti“ (15 proc.) ir „ŠU prestižas“ (15 proc.). Motyvo „Nebuvo galimybi kitur stoti“ procentin pasirinkimo išraiška rodo, kad apie 15 proc., t.y. Daugiau nei dešimtadalio student yra gan tinai neaukštas mokymosi bendrojo lavinimo mokykloje pasiekim lygis, kuris apriboja platesn profesin pasirinkim . Galima daryti prielaid , kad universitetui siekiant aukštesn s studij kokyb s, itin aktuali problema yra studijuojan i j kontingentas, nes tai yra vienas iš svarbi studij kokyb takojan i veiksniai .

Studentams svarbus studij pasirinkimo motyvas yra „Pigesnis pragyvenimo lygis nei didžiuosiuose miestuose“(14 proc.) t.y. socialiniai/ekonominiai motyvai. Rinkdamiesi profesij b simieji studentai apsvarsto ir „pasirinktos specialybs poreik darbo rinkoje (12,5 proc.,6-a vieta pagal pasirinkimo dažn , materialines s lygas ateityje pagal gyt specialyb (12 proc., 7-a vieta.). „Profesin s karjeros galimybs ir „Lengviausia stoti pagal pažangumo vidurk “- tai motyvai, kurie, respondent teigimu, tur jo mažiausios reikšm s, renkantis studij program , universitet .

Mokymosi vis gyvenim principas akcentuoja asmens poreik d l išorini aplinkybi vis gyvenim tobulint savo kvalifikacij , pl toti kompetencijas ir net keisti, gyti naujas kvalifikacijas. Pasitaiko atvej , kai žmogus kei ia savo profesij ne d l karjeros ar kit motyv , o tiesiog d l savo netinkamo profesinio pasirinkimo, kur lemia vair s veiksniai. Neatmetami atvejai, kai studijuojantis pla iau studij metu susipaž sta su b simos profesijos specifika ir nusivilia savo pasirinkimu. Tok nepasitenkinim studijuojamos specialybs pasirinkimu gali lemti ir veiksniai, susij su studij specifika, nepatenkintais studijuojan iojo l kesiais. Tyrimo metu dom t si, ar respondentai rinkt si tas pa ias studij programas ir universitet pakartotinai. Gauti duomenys pateikiami 4 lentel je.

Studij pasirinkimas Šiauli Universitete pakartotinai

Atsakymai	Respondent skai ius (N=200)	Procentai
Tikrai taip	31	15,5
Taip	63	31,5
Nesu tikras(a)	81	40,5
Ne	9	4,5
Tikrai ne	16	8

Tyrimas atskleid tendencij , kad beveik pus apklaust j abejoja ar antr kart rinkt si studijas Šiauli Universitete. Taciau net 46,5 proc. apklaust j mano, kad antr kart pakartotinai studijas rinkt si („tikrai taip“ arba „taip“). Galime daryti prielaid , kad vieningos nuomon s respondentai neturi d l pakartotino studij pasirinkimo. Daugiau nei ketvirtadalis student n ra tikri d l stojimo pakartotinai Šiauli Universitet . Daugiau nei dešimtadalis respondent mano, jog pakartotinai studij nesirinkt .

Kiekvienas asmuo planuodamas savo karjer , pasirinkdamas studij program , universitet , turi daugel l kes i , susijusi su studijomis. Tik tina, kad kiekvienam studijuojan iajam yra aktualus kokybišk studij poreikis. Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, ar patenkinti respondent l kes iai, susij su studij kokybe. (ži r ti 5 lentel)

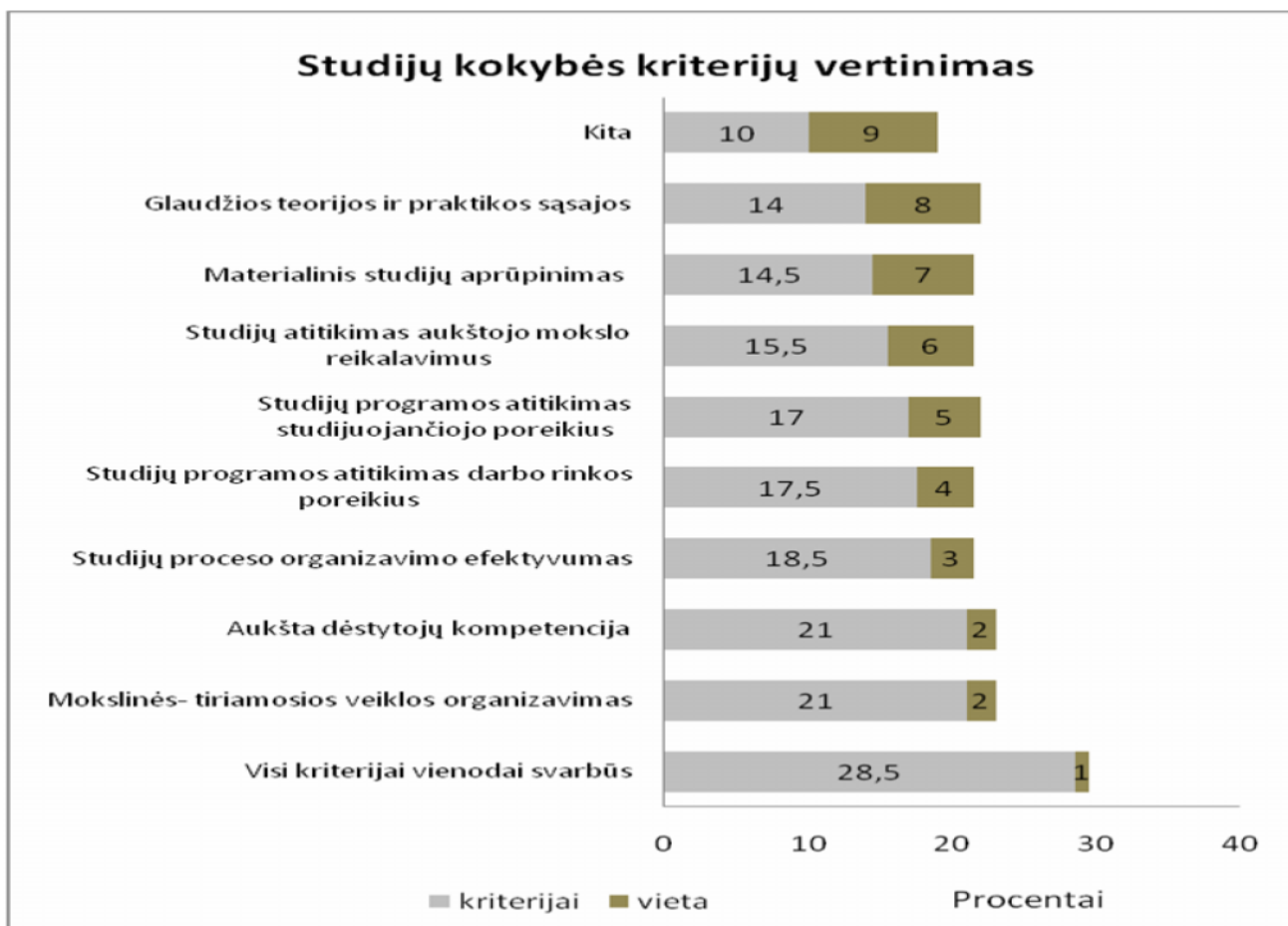
Studij kokyb s l kes i patenkinimo vertinimas

Atsakymai	Respondent skai ius (N=200)	Procentai
Taip, patenkintas(a) visiškai	48	24
Patenkintas(a) iš dalies(gal t b ti geriau)	116	58
Ne, nepatenkintas	27	13,5
Esu abejingas šiam klausimui	9	4,5

Tyrimo duomenys atskleidė tendenciją, kad studijų kokybės lėkšėsiai daugiau nei pusės studentų yra patenkinti iš dalies, bet galėtų būti geriau. Visiškai patenkinti studijų kokybe yra šiek tiek mažiau nei ketvirtadalis studentų, o nepatenkinti studijomis tarp apklaustųjų yra 13,5 proc. Tik 4,5 proc. respondentų yra abejingi studijų kokybės klausimais.

Šie duomenys rodo, kad didžiajai daliai studentų yra aktualūs studijų kokybės klausimai, su studijų kokybe jie sieja savo lėkšėsius ir daugiau nei pusė respondentų pageidautų aukštesnės studijų kokybės.

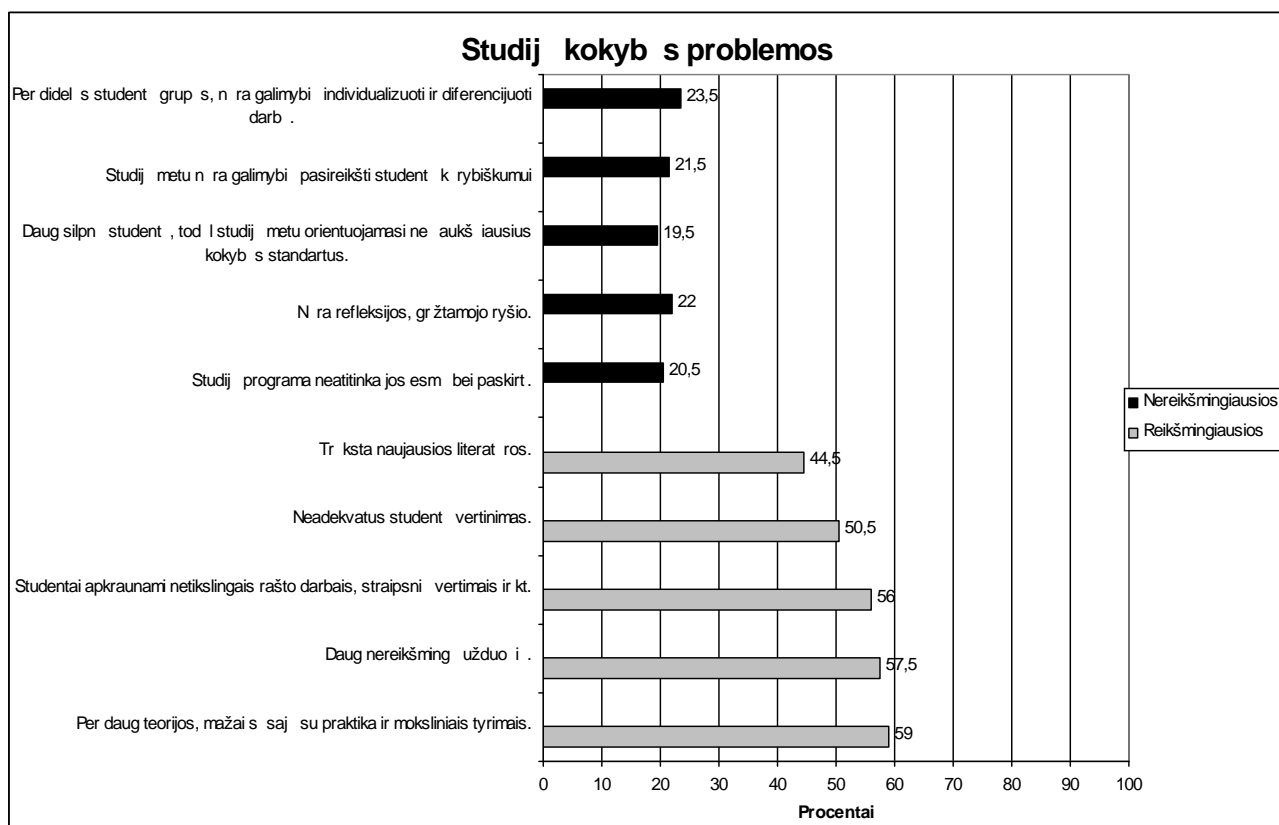
Studijų kokybę nusako visa eilė kriterijų, kuri reikšmingumas kiekvienam studijuojančiajam yra individualus. Tačiau vyrauja tendencijos, rodančios, kokios dimensijos yra reikšmingiausios, vertinant studijų kokybę. (3 pav.)

3pav. Studijų kokybės vertinimas pagal kriterijus

Beveik trečdalis respondentų požiūriu, studijų kokybę vertinti svarbiausi tyrimo anketoje išvardinti kriterijai. Tai liudija, kad studijų kokybė yra daugiareikšmis konstruktas, kurio būklės vertinimas yra kompleksinis. Ypač studijų kokybės, respondentų požiūriu, nusako šie kriterijai: mokslinės tiriamosios veiklos organizavimas ir aukšta dėstytojų kompetencija (antra vieta pagal svarbumą). Trečioje vietoje pagal reikšmingumą yra studijų proceso organizavimo efektyvumas (18,5 proc.). Ketvirtą vietą užima studijų programos atitikimas darbo rinkos poreikiams (17,5 proc.). Penktą vietą pagal studijų kokybės vertinimo svarbumą studentai išskyrė studijų programos atitikimo studijuojančiųjų poreikiams (17 proc.) kriterijui. Šeštoje vietoje reitingo lentelėje yra „studijų atitikimas aukštojo mokslo reikalavimams“ (15,5 proc.), septyntoje – materialinis studijų aprėpinimas (14,5 proc.). Glaudžios teorijos ir praktikos sąsajos respondentams yra mažiausiai reikšmingos studijų kokybę nusakantis kriterijus (14 proc.). Tyrimo metu respondentai turėjo galimybę vardinti ir, jei požiūriu, svarbius kitus studijų kokybę nusakančius kriterijus. Nors 10 proc. respondentų pažymėjo „Kita“, tačiau savo kriterijų tyrimo anketoje nepateikė.

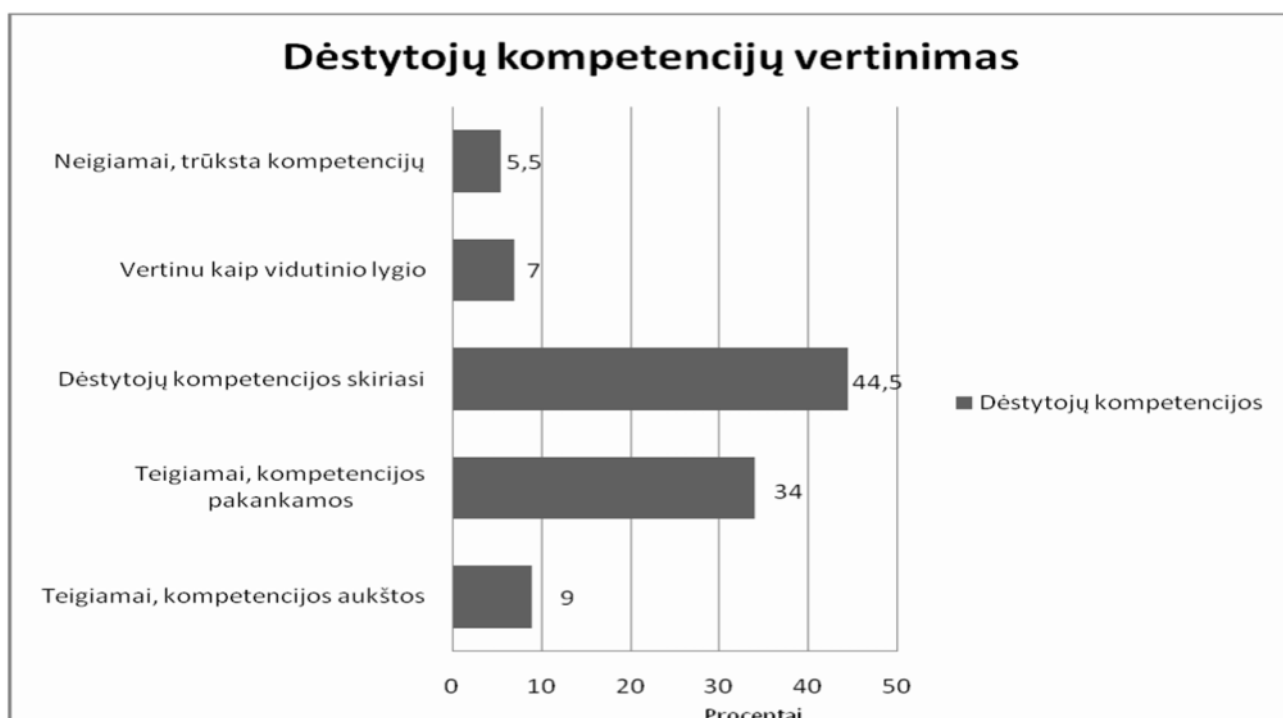
Studijų kokybė nėra baigtinis reiškinys. Jai būdingas permanentinis pobūdis. Todėl visada iškyla tam tikrų studijų kokybės problemų. Tyrimo metu siekta identifikuoti esmines, studentų požiūriu, studijų kokybės problemas pagal 26 pateiktus teiginius. (4 pav.)

4 pav. Studijų kokybės problemos pagal reikšmingumą

Daugiau nei pus student reikšmingomis studij kokyb s problemomis laiko šias problemas: paskait metu per daug teorijos, mažai s sajos su praktika ir moksliniais tyrimais, užduodama daug nereikšming užduo i , studentai apkraunami netikslinagais rašto darbais, straipsni vertimais. Beveik ketvirtadalis apklaust j mano, kad per didel s student grup s, d l kuri ne manoma diferencijuoti ir individualizuoti darbo, taip pat k rybiškumo pl tojimo galimybi nebuvimas studij metu, gr štamajo ryšio nebuvimas, studij programos neatitikimas jos esmei ir paskir iai yra mažiausiai reikšmingos studij kokyb s problemos. Naujausios literat ros stoka (44,5 proc.) , neadekvatus student vertinimas(50,5 proc.) taip pat yra svarbus studij kokyb s problemos. Tokias studij kokyb s problemas, kaip: “n ra galimybi su d stytoju padirbti individualiai”, “n ra galimybi su d stytoju dalyvauti tyrimuose”, “vyrauja tradiciniai studij b dai, metodai, formos”, “tr ksta studij dalyk integracijos”, “per mažai laiko skiriama konsultacijomis, baigiam j darb rengimui”, “daug teorijos, neugdomas kritinis m stymas” ir kt. respondentai priskiria vidutinio reikšmingumo studij kokyb s problemomis.

D stytoj kompetencijos yra svarbus veiksnys, takojantis studij kokyb . Tyrimo metu d stytoj kompetencijas respondentai vertino pagal 5-i lygi skal : 5- vertinu teigiamai, kompetencijos aukštos; 4- vertinu teigiamai, kompetencijos pakankamos; 3- d stytoj kompetencijos skiriasi; 2- vertinu kompetencijas kaip vidutinio lygio; 1- vertinu neigiamai, tr ksta kompetencij . Procentin vertinim pasirinkimo išraiška atspindi ta 5 paveiksle.

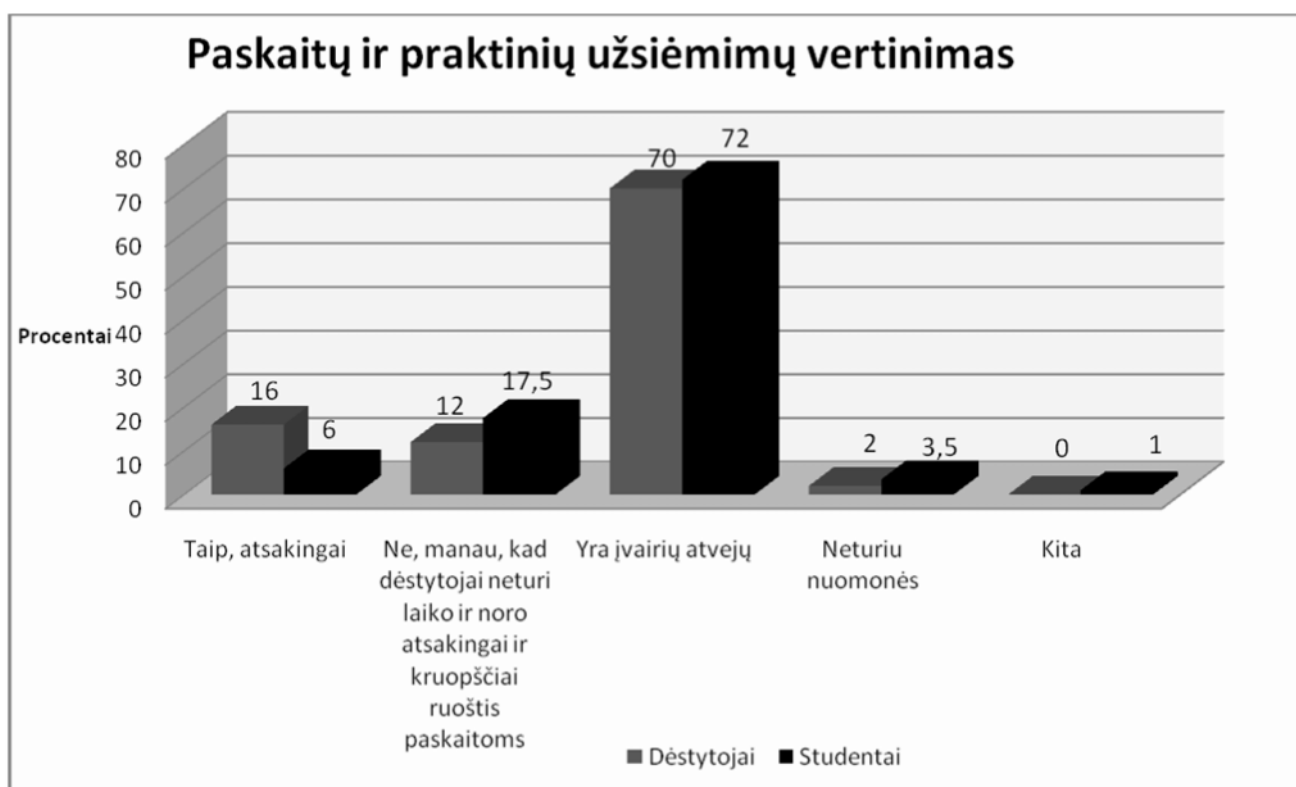

5 pav. D stytoj kompetencij vertinimas

Beveik pus respondent tvirtina, kad d stytoj kompetencijos skiriasi. Daugiau nei tre dalis respondent d stytoj kompetencijas vertina teigiamai kaip pakankamas. Tik apie dešimtadal (9 proc.), kaip aukštas. Neigiamai d stytoj kompetencijas vertina 5,5 proc. respondent .

Gauti rezultatai leidžia daryti prielaid , kad d stytoj kompetencijos, respondent poži riu, vertinamas labiau teigiamai nei neigiamai ta iau ne visus studentus tenkina d stytoj kompetencij lygis. Tai yra aktuali problema, kuri t r t b ti vienu iš studij kokyb s gerinimo tiksl .

Tyrimo metu buvo domimasi, kaip studentai vertina savo ir d stytoj pasiruošim teorin mis paskaitoms ir praktiniams užsi mimams (6pav.). Konstruojant tyrimo instrument daryta prielaida, kad studij proceso dalyvi (student ir d stytoj) pasiruošimas turi takos šio proceso kokybei.

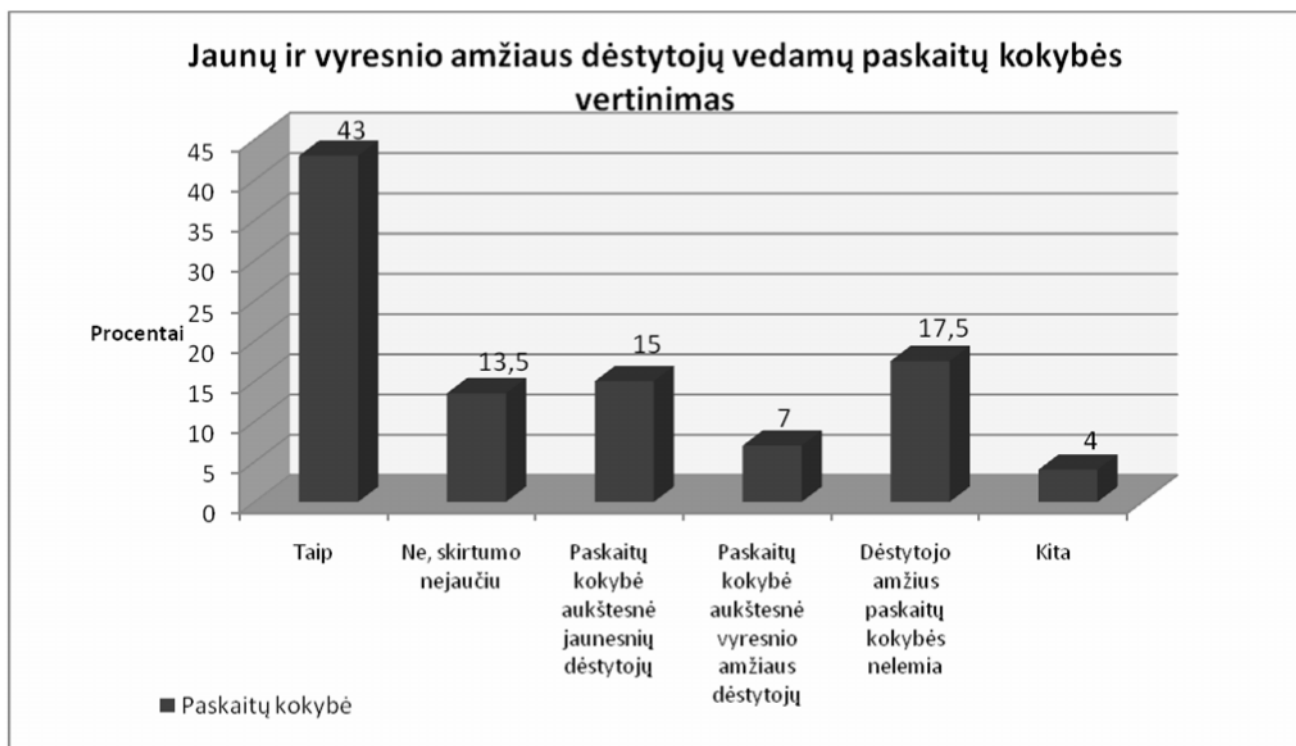

6pav. D stytoj ir student pasiruošimo paskaitoms praktiniams užsi mimams vertinimas

Tyrimo duomenys rodo, kad vertindami student ir d stytoj paskait ir praktini užsi mim pasiruošim daugiau nei pus respondent mano, kad yra vairi atvej . Tik mažiau nei penktadalis apklaust j sutinka, jog užsi mimams yra ruošiamais atsakingai. Daugiau nei ketvirtadalis respondent mano, kad d stytojai ir studentai neturi laiko ir noro atsakingai ir kruopš iai ruoštis paskaitoms. Tik 5,5 proc. respondent neturi nuomon s apie d stytoj ir student pasiruošim paskaitoms ir praktiniams užsi mimams.

Pateikti rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad studentai ir dėstytojų pasiruošimas teorinėms paskaitoms ir praktiniam užsiėmimams nėra pakankamai kokybiškas. Vyrauja labai neaukštas teigiamas vertinimas. 10 proc. daugiau studentų mano, kad dėstytojai labiau atsakingai ruošiasi užsiėmimams. Studentai mažiau teigiamai vertina savo pasiruošimo kokybę ir net 72 proc. jų mano, kad yra vairių atvejų. Studijų procesas nėra kokybiškas, jei stokojaama jo dalyvių (studentų ir dėstytojų) pasirengimo.

Studentai dažnai vardija vedamų paskaitų kokybės skirtumus pagal dėstytojų amžį. Apskritai visuomenėje vyrauja labiau neigiamas požiūris brandaus amžiaus darbuotojus variose profesinėse veiklos srityse. Tyrimo metu siekta patvirtinti arba paneigti šį vyraujančią nuostatą (7 pav.)

7pav. Jaunų ir vyresnio amžiaus dėstytojų vedamų paskaitų kokybės vertinimas

Beveik pusė respondentų (43 proc.) mano, jog yra skirtumas tarp paskaitų kokybės, kurias veda jaunas ir vyresnio amžiaus dėstytojas. Tik 13,5 proc. skirtumo nejaučia, jų paskaitos neturi ryškių skirtumų. 15 proc. respondentų mano, kad paskaitos yra kokybiškesnės jaunesnių dėstytojų ir tik 7 proc. teigia, jog vyresni dėstytojai. Kadangi tyrimo metu nebuvo siekiama identifikuoti konkrečius skirtumus, platesnis skirtumų priežasčių analizės pateikti negalima. Tyrimo rezultatai patvirtina labiau teigiamą jaunesnių dėstytojų paskaitų kokybę.

Studij proceso metu studentams turi būti sudaromos galimybės plėtoti savo kritinio mąstymo, informacijos paieškos ir valdymo, kūrybiškumo, socialinius gebėjimus. Tai atspindi studijų kokybę. Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, kaip šios galimybės laidavim vertina studentai. (6 lentelė)

6 lentelė

Galimybės studijų metu plėtoti kritinio mąstymo, informacijos paieškos ir valdymo, kūrybiškumo, socialinius gebėjimus vertinimas

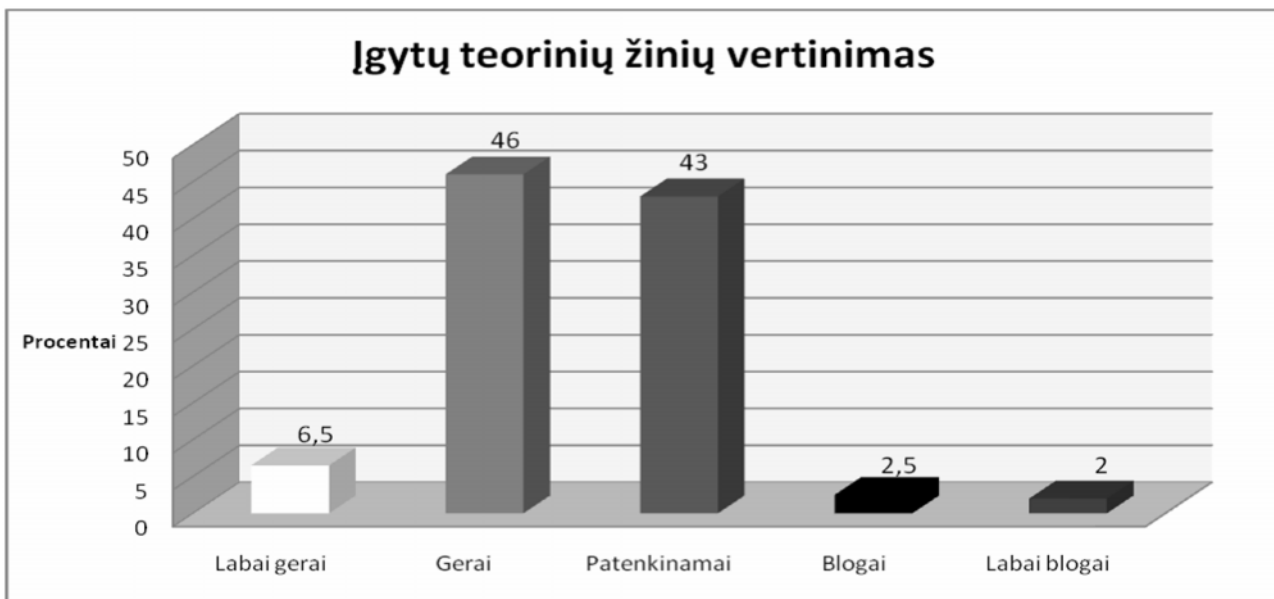
Atsakymai	Respondent skaičius (N=200)	Procentai
Taip	31	15,5
Iš dalies	108	54
Ne	16	8
Priklauso nuo situacijos (lemia dalyko specifika ir dėstytojo darbo stilius)	45	22,5

Akivaizdu, kad daugiau nei pusė tyrime dalyvavusių studentų mano, jog studijų metu galimybės plėtoti kritinio mąstymo, informacijos paieškos ir valdymo, kūrybiškumo, socialinius gebėjimus yra ribotos ir sudaromos tik iš dalies. Mažiau nei penktadalis respondentų mano, jog galimybės plėtoti šiuos gebėjimus yra pilnai užtikrinamos studijų metu. Respondentų požiūriu, tai iš dalies lemia dalyko specifika bei dėstytojo darbo stilius (22,5proc.).

Teorinės žinios yra svarbus studento dalykinės kompetencijos komponentas. Tyrimo metu siekta identifikuoti, kaip vertina savo gytas teorines žinias. Teorinės žinios vertintos 5-ies lygių skalėje, kai 5 reiškia labai gerą vertinimą, 4-gerą, 3-patenkinamą, 2- blogą ir 1- labai blogą vertinimą (8 pav.)

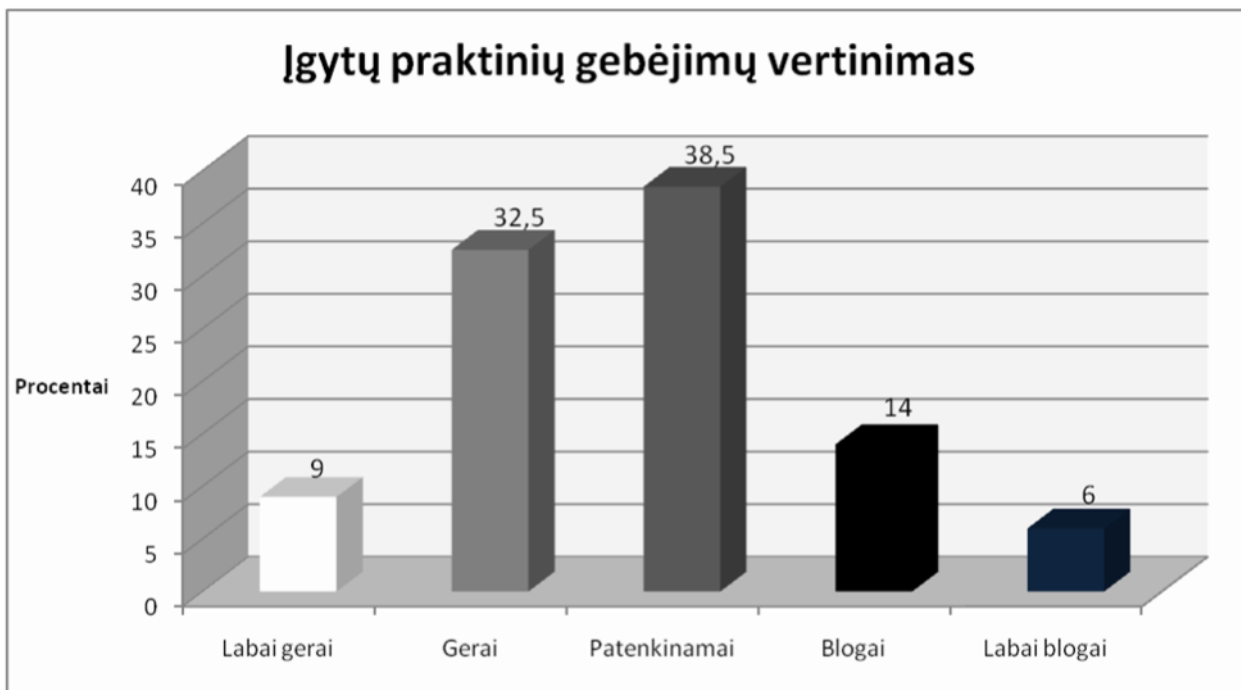
4,5 proc. savo gytas studijų metu teorines žinias vertina blogai ir labai blogai. Beveik po pusę respondentų savo žinias vertina gerai (46 proc.) ir patenkinamai (43 proc.). Labiausiai gerai vertinančių savo žinias yra kiek daugiau (tik 2-ies procentais) nei vertinančių blogai ir labai blogai.

Šie rezultatai rodo, kad vyrauja teigiamas savo žinių vertinimo tendencija.

8 pav. Studijų metu gytų teorinių žinių vertinimas

Praktiniai asmenys gebėjimai glaudžiai siejami su jų teoriniu pasirengimu. Tyrimo metu domėtis, kaip studentai vertina savo praktinius gebėjimus. Praktiniai gebėjimai taip pat vertinti 5-iesi balais (je (9 pav.)

9 pav. Studijų metu gytų praktinių gebėjimų vertinimas

Praktini geb jim teigiamas vertinimas kaip ir teorini žini rodo panaši tendencij : gerai savo praktines žinias vertina daugiau nei tre dalis (32,5 proc.), patenkinamai 38,5 proc. apklaust j . Praktinius geb jimus blogai ir labai blogai vertina penktadalis (20 proc.) respondent . Nors vyrauja praktini geb jim teigiamas vertinimas, jis yra žemesnis nei teorini žini vertinimas. Galima daryti prielaid , kad labai svarbiam studijuojan i j dalykini ir kt. kompetencij komponentui- praktiniems geb jimams studij procese teikiamas mažesnis reikšmingumas. Š tr kum akcentuoja ir studij kokyb vertinantys ekspertai, ir darbdaviai ir patys studijuojantys.

Tiek švietimo paslaug teik jai, tiek vartotojai abipusiai turi b ti suinteresuoti studij kokybe. Tyrimo metu siekta išsiaiškinti student nuomon apie studij kokybei skiriam d mes . Tyrimas atskleid šiuos rezultatus.(7 lentel)

7lentel

Studij kokybei skiriamo d mesio vertinimas

Atsakymai	Respondent skai ius (N=200)	Procentai
Taip	84	42
Ne	43	21,5
Negaliu pasakyti	73	36,5

Beveik pus apklaust j student mano, jog studij kokybei skiriama pakankamai d mesio, bet daugiau nei penktadalis teigia, jog d mesio studij kokybei skiriama nepakankamai. Daugiau nei tre dalis student negali atsakyti, kiek studij kokybei skiriama d mesio. Taigi leidžia daryti prielaid , kad jie arba negali “už iuopti”studij kokyb s politikos ir jos gyvendinimo požymi , arba yra abejingi šiam klausimui.

Galima teigti, kad šio studij kokyb s kriterijais vertinimas yra mažiau teigiamas, nei neigiamas.

Kaip jau buvo min ta darbo pardžioje, 2006 metais Edukologijos fakultete buvo steigtas Studij kokyb s vadybos centras. Tyrimo metu siekta nustatyti, ar studentai žino apie šio centro veikl . Daryta prielaida, kad student atsakymai gali netiesiogiai parodyti, kiek jie domisi savo fakulteto kokyb s valdymo klausimais, pagaliau, kiek dalyvauja kokyb s užtikrinimo procesuose ir kiek efektyvi yra centro veikla. Gauti duomenys pateikiami 8 lentel je.

Ar yra Tavo fakultete studij kokyb s prieži ros, valdymo grup ?

Atsakymai	Respondent skai ius (N=200)	Procentai
Taip	25	12,5
Ne	22	11
Nežinau	153	76,5

Lentel je pateikti duomenys rodo, kad daugiau nei du tre daliai student (ne-11 proc., nežinau-76,5proc., viso- 87,i proc.) nežino, kad Edukologijos fakultete yra Studij kokyb s vadybos centras. Kiek daugiau nei dešimtadalis respondent žino apie tok centr . Tai galima sieti su informacijos apie centro veikl stoka, jo veiklos efektyvumu ir student dalyvavimo nepakankamumu studij kokyb s vertinimo tobulinimo procesuose bei informacijos apie studij kokyb sklaidos neužtikrinimu.

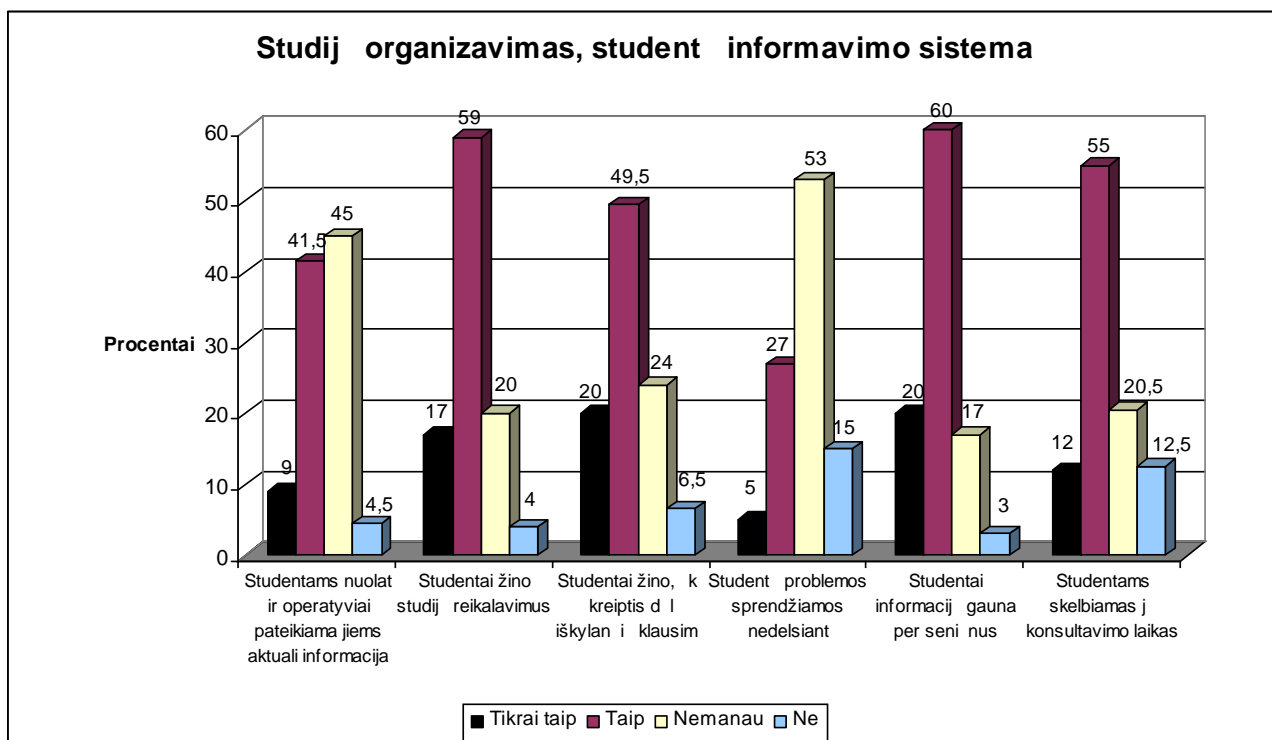
Šias prielaidas patvirtina ir respondent savo dalyvavimo studij kokyb s vertinimo, analiz s, tobulinimo procesuose sivertinimas (9 lentel).

Student traukimo studij kokyb s vertinimo, analiz s, tobulinimo procesus vertinimas

Atsakymai	Respondent skai ius (N=200)	Procentai
Taip	40	20
Ne	19	9,5
Neteko dalyvauti	141	70,5

Tyrimo metu paaišk jo, tik penktadalis student yra sitrauk procesus, susijusius su studij kokybe. 80 proc. student studij kokyb s vertinimo, analiz s, bei tobulinimo procesuose, respondent teigimu, n ra dalyvav . Tai galima traktuoti kaip dvipus problem : studentai arba n ra traukiami procesus, susijusius su studij kokybe, arba patys nerodo aktyvumo ir suinteresuotumo, arba egzistuoja abi min tos problemos.

Studij proceso tinkamas organizavimas, student informavimas visais su studijomis susijusiais klausimais taško studij kokyb . 10 pav. Pateikiami tyrimo duomenys, kaip studentai vertina studij organizavimo ir student informavimo kokyb 4-i lygi skal je.

10pav. Studij organizavimo, student informavimo sistemos vertinimas

Kaip matyti iš paveiksle pateikt duomen , ši dimensij vertinimas yra labiau teigiamas nei neigiamas tik su tam tikrais nuokrypiais.

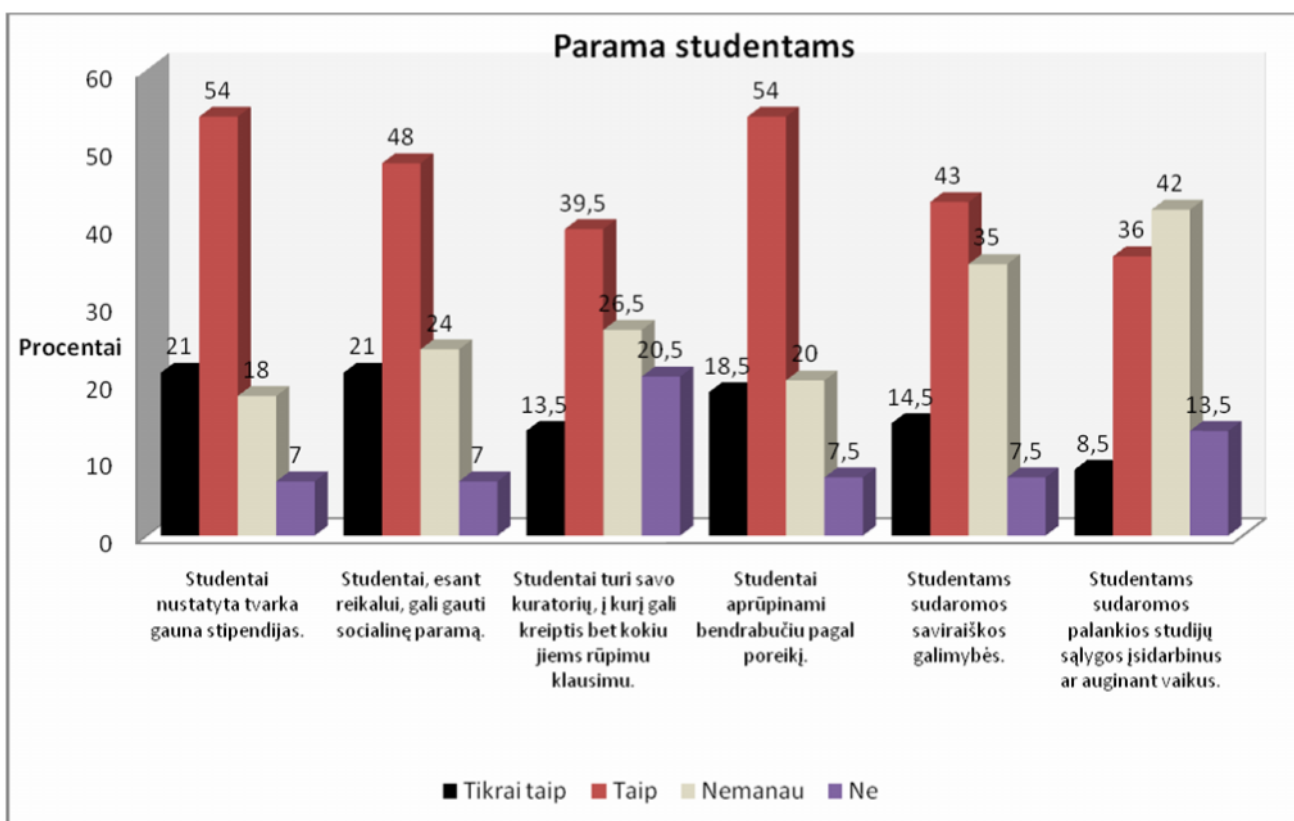
Beveik pus student mano, kad žino, k kreiptis d l iškylan i klausim , o daugiau nei pus sitikin , kad žino studij reikalavimus. Taip pat beveik pus student sutinka, kad jiems nuolat ir operatyviai pateikiama aktuali informacija. 60 proc. student teigia, kad pagrindin informacij susijusi su studijomis, gauna iš seni n , 55 prc. Tvirtina, kad studentams skelbiamas j konsultavimo laikas. Tiau daugiau nei pus student nemano, kad j problemos sprendžiamos nedelsiant, o beveik pus student nemano, kad jiems nuolat ir operatyviai pateikiama aktuali informacija.

Tyrimo metu prašyta vertinti studentams teikiamą paramą (11pav.)

Daugiau kaip pusė respondentų konstatuoja (75 proc.), kad jie gauna stipendijas nustatyta tvarka, pagal poreikį yra aprūpinami bendrabučiu (72,5 proc.). Kiek mažiau studentai teigiamai vertina galimybes esant reikalui gauti socialinę paramą (69 proc.). 53 proc. studentų pažymi, kad gali kreiptis į kuratorių, bet kokių jiems rūpimų klausimų. 57,5 proc. studentų teigiamai vertina jiems sudaromas saviraiškos galimybes, daugiau nei trečdalis tuo abejoja ir 7,5 proc. mano, kad jiems nesudaromos saviraiškos galimybės.

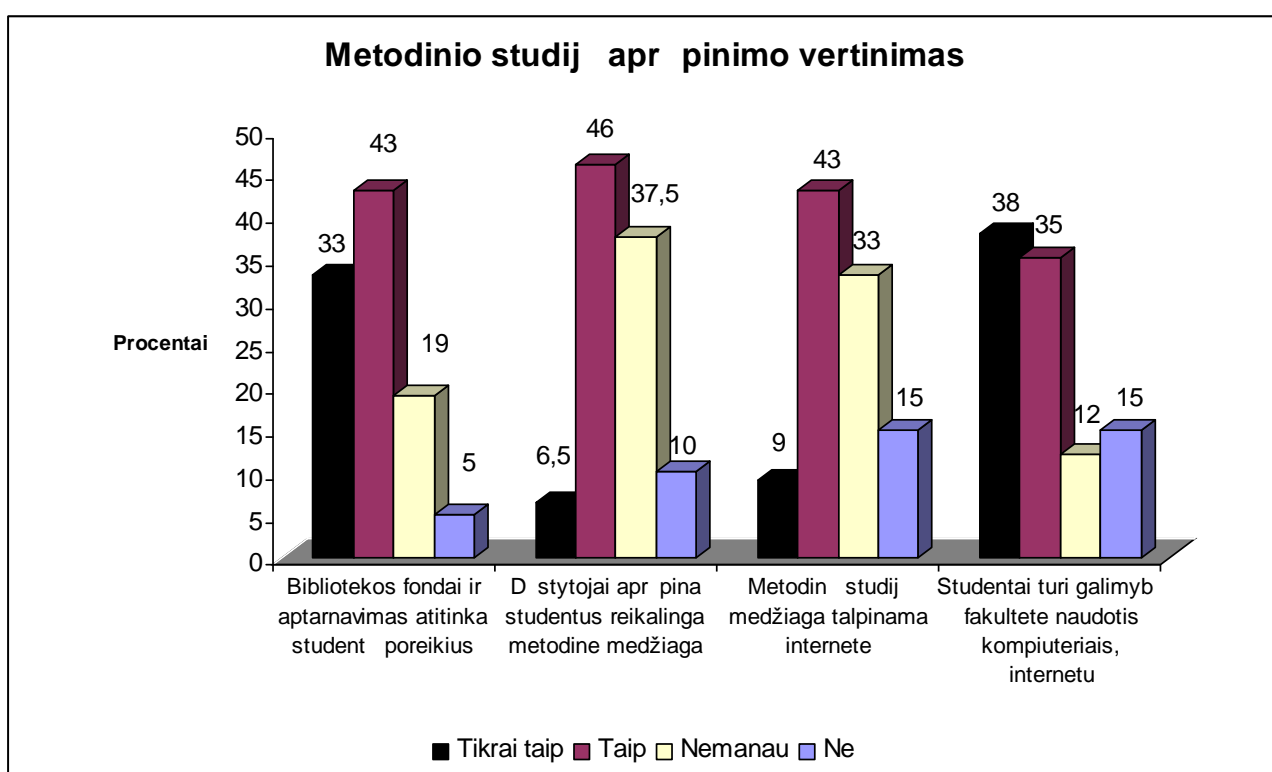
Mažiausiai teigiamai respondentai vertina jiems sudaromas studijų sąlygas, sudarbinus ar auginant vaikus (44,5 proc.). 42 proc. studentų tuo abejoja ir 13,5 proc. atsako neigiamai.

Tyrimo rezultatai rodo, kad studentai iš esmės labiau teigiamai nei neigiamai vertina paramą studentams. Problemiškiausia yra dėl sąlygų sudarymo studijuoti sudarbinus ar auginant vaikus, nepaisant to, kad pagal studijų nuostatus studentai turi teisę į individualias studijas, esant tokioms aplinkybėms. Galima daryti prielaidą, kad tokie vertinimai lemia dėstytojų ir studento susitarimus dėl sąlygų, studijuojant pagal individualias galimybes.

11pav. Studentų paramos vertinimas

Studij kokybė taikoma metodinis studij aprašymas. Tyrimo metu siekta nustatyti, kaip studentai vertina kokybės aspektu šioje srityje (12 pav.). Tam, jog bibliotekos fondai ir aptarnavimas atitinka student poreikius, pritaria 76 proc. Apklaustųjų. Nepitaria 24 proc. tyrimo dalyvių. Daugiau nei pusė apklaustųjų teigia, jog dalytojams pakankamai aprašoma studentus reikalinga metodine medžiaga. Kalbant apie informacinių technologijų prieinamumą fakultete, tyrimas atskleidė, kad 52 proc. pasisako, jog metodinė medžiaga talpinama internete ir net 73 proc. teigia, jog studentams sudarytos galimybės fakultete naudotis kompiuteriu, internetu. Duomenys atskleidė ir kitoki studentų nuomonę: net 47,5 proc. teigia, jog dalytojams neaprašoma student reikiama medžiaga ir 48 proc. pasisako, jog metodinė medžiaga nėra talpinama internete.

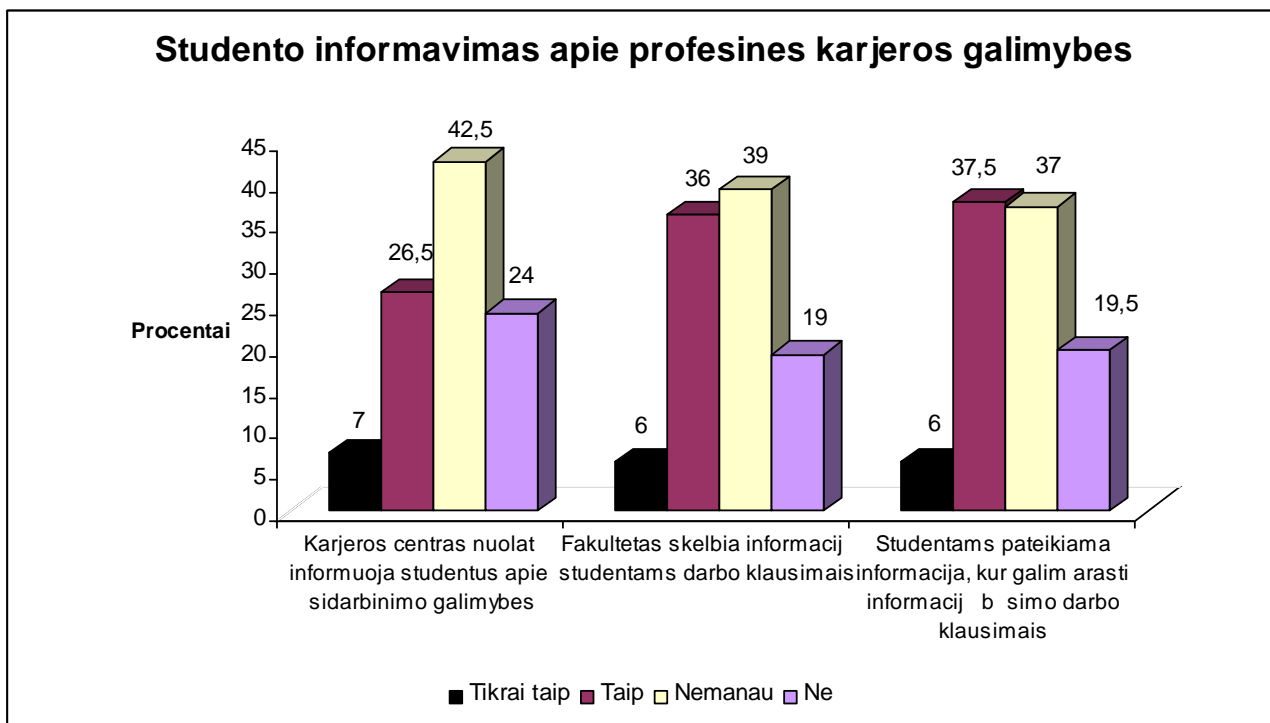

12pav. Metodinio studij aprašymo vertinimas

Šiuo veikia Karjeros centras, kurio funkcijose yra informuoti studentus apie įsidarbinimo galimybes, profesines karjeros galimybes. Tyrimo metu respondentai turėjo vertinti, kaip jie yra informuojami apie įsidarbinimo galimybes. Gauti rezultatai pateikiami 13 paveiksle.

Tyrimas atskleidė, kad net 66,5 proc. apklaustųjų studentų teigia, jog karjeros centras neinformuoja studentus apie įsidarbinimo galimybes. 39 proc. abejoja, ar fakultete skelbiama informacija studentams darbo klausimais. Apie tai, jog studentams pateikiama informacija, kur galima

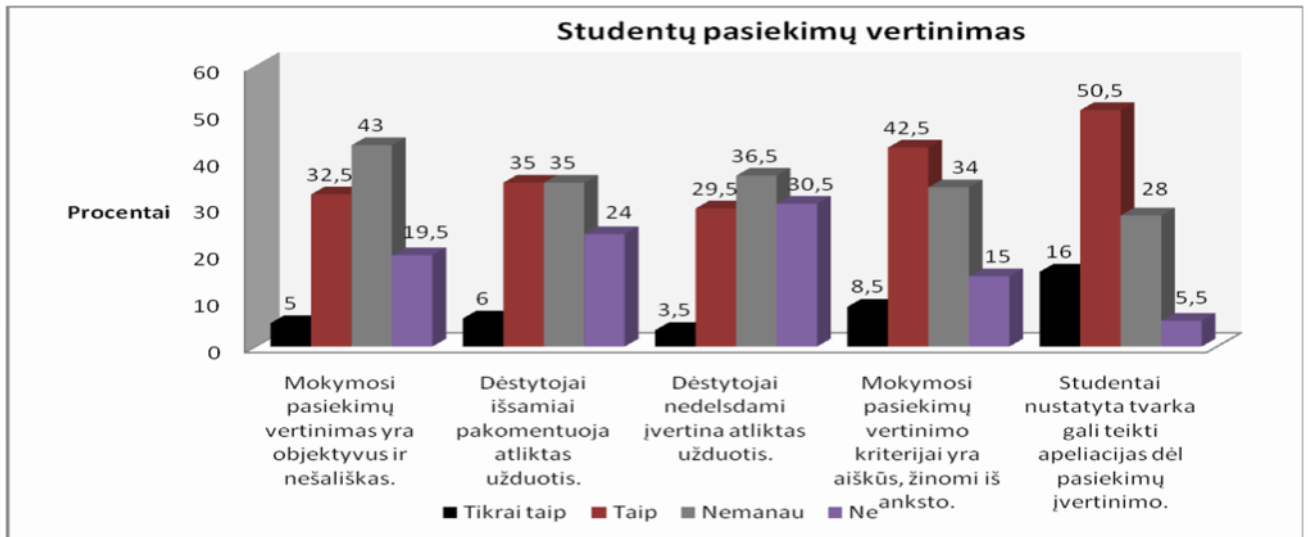
rasti informacij b simo darbo klausimais, nuomon s student išsiskyr - 37,5 proc. mano, jog ši informacija studentams pateikiama ir 37 proc. abejoja ar min ta informacija pateikiama studentams.

13pav. Informavimo apie profesin s karjeros galimybes vertinimas

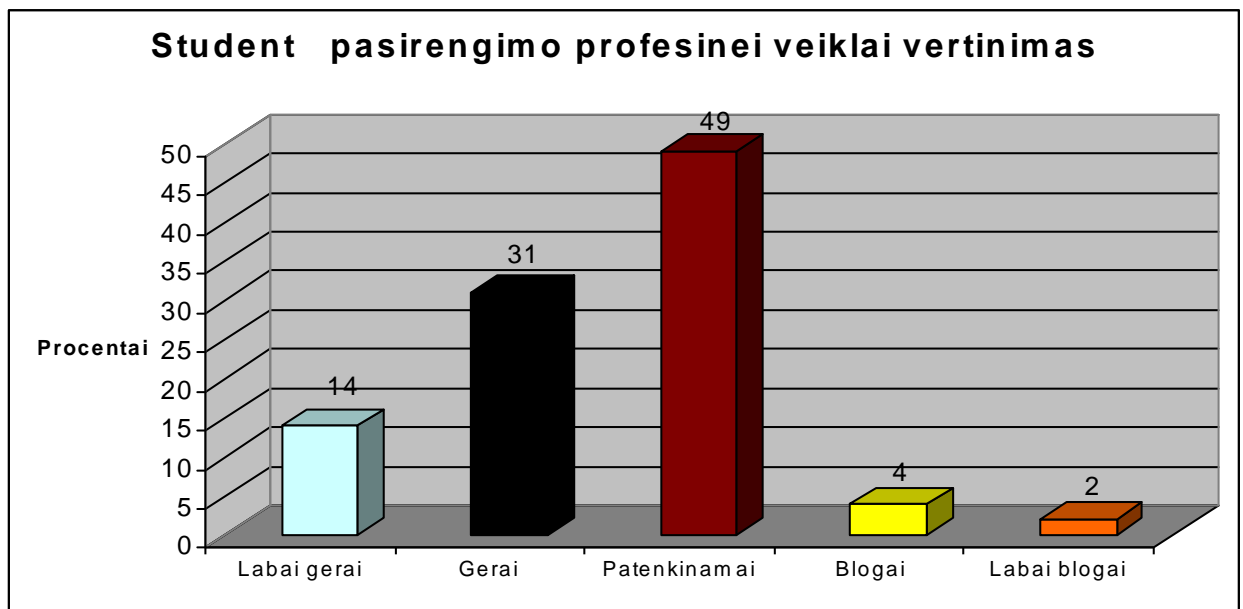
Student mokymosi pasiekim vertinimas yra vienas iš studij proceso komponent . Tyrimo metu buvo norima sužinoti, kaip vertina respondentai savo pasiekim vertinimo proces . (14pav.).

Vertinant pasiekim vertinimo objektyvum ir nešališkum , respondent nuomon yra daugiau neigiama (62,5 proc.) nei teigiama (37,5 proc.). Po lygiai respondent mano, kad d stytojai išsamiai pakomentuoja atliktas užduotis ir tiek pat tuo abejoja. 41 proc. respondent su šiuo teiginiu sutinka, 35 proc. abejoja ir net 24 proc. š teigin vertina neigiamai. Teigimo „D stytojai nedelsdami vertina atliktas užduotis“ vertinimas yra labiau neigiamas, kas rodo esant problem su savalaikiu užduo i vertinimu. Daugiau nei tre dalis student abejoja, ar jiems žinomi iš anksto ir aišk s pasiekimo vertinimo kriterijai. 15 proc. atsakymas yra neigiamas, o 8,5 proc. sitikin , kad jiems vertinimo kriterijais žinomi iš anksto ir yra aišk s. Daugiau nei pus respondent mano, kad jie nustatyta tvarka gali teikti apeliacijas d l pasiekim vertinimo. 28 proc. tuo abejoja ir 5,5 proc. mano, kad tokios galimyb s jie neturi. Tyrimo rezultatai leidžia daryti prielaid , kad student mokymosi pasiekim vertinimo srityje esama problem .

14pav. Student pasiekim vertinimas

Per studij metus studentas turi kuo kokybiškiau pasirengti savo profesinei veiklai. Iš dalies jo pasirengimo lyg atspindi studij pažangumo vidurkis, ta iau tai n ra vienintelis ir pats objektyviausias pasirengimo vertinimo kriterijus. Studento pasirengim atspindi daug sudedam j dali . Tyrimo metu buvo prašoma respondent patiems vertinti savo profesin pasirengim 5 bal skal je nuo „labai gerai“ iki „labai blogai“. Gauti tyrimo rezultatai pateikiami 15paveiksle.

15pav. Student pasirengimo profesinei veiklai vertinimas

Kaip matyti iš paveiksle pateikt duomen , 6 proc. respondent neigiamai vertina savo profesin pasirengim . Beveik pus respondent patenkinamai, tre dalis gerai ir kiek daugiau nei dešimtadalis mano, kad j profesinis pasirengimas yra labai geras. Daugiausia respondent pasirengim profesinei veiklai vertina patenkinamai. Tai leidžia daryti prielaid , kad paties studijuojan iojo akademin veikla ir studij procesas kokyb s aspektu n ra aukštas.

IŠVADOS

1. Studijų kokybės problematika universitete yra viena aktualiausių problemų. Kokybės yra esminis prioritetas visose švietimo pakopose ir sektoriuose.
2. Studijų kokybės samprata yra daugiareikšmė, todėl studijų kokybės klausimai turėtų būti sprendžiami kompleksškai.
3. Studijų kokybė vertinama pagal varias sritis, kriterijus ir aspektus. Visada išlieka aktualus ir reikšmingas paties studento, kaip švietimo paslaugų vartotojo studijų kokybės vertinimas, o taip pat aktyvus dalyvavimas studijų kokybės politikos formavime bei studijų kokybės užtikrinimo procesuose.
4. Remiantis tyrimo rezultatais, identifikuota, kad:
 - kompleksškai vertinant studijų kokybę vyrauja labiau teigiamo vertinimo tendencija;
 - apie trečdalis respondentų mano, kad jiems studijų kokybė atitinka; daugiau nei pusė tenkina studijų kokybę taikydami aukštesnius, daugiau nei dešimtadalio studijų kokybę netenkina;
 - kaip labiausiai reikšmingus studijų kokybės vertinimo kriterijus (požymius) respondentai išskiria mokslinės tiriamosios veiklos organizavimą, dėstytojų kompetencijas, studijų proceso organizavimo efektyvumą, studijų programos atitikimą darbo rinkos poreikius, studijuojančiojo poreikius, studijų atitikimą aukštojo mokslo reikalavimus. Beveik trečdalis respondentų nuomone, studijų kokybę būtina vertinti kompleksškai pagal daugelį kriterijų;
 - esminės studijų kokybės problemos yra: per daug teorijos, mažai susiję su praktika ir moksliniais tyrimais, daug nereikšmingų ir netikslingų užduočių, per mažas dėmesys refleksijai, grįžtamajam ryšiui, korektyvumui ir kitoms. Kitos svarbios studijų kokybės problemos susiję su studijų proceso metodiniu aprašymu ir tokiais studijų organizavimo klausimais kaip: individualaus darbo su dėstytoju stoka, mažai inovacijų studijų proceso organizavime, vyrauja tradiciniai studijų būdai, metodai, formos, trūksta dalykų integracijos, galimybių daugiau konsultuotis su dėstytojais;
 - ne visus studentus tenkina dėstytojų kompetencijų lygis, pasiruošimas paskaitoms ir praktiniams užsiėmimams;
 - labiau teigiamai studentai vertina jaunų dėstytojų paskaitų kokybę;
 - beveik pusė respondentų savo gytas teorines žinias vertina gerai ir patenkinamai, praktiniams užsiėmimams vertinimas yra žemesnis;

- fakulteto studentai nepakankamai informuoti apie Studijų kokybės vadybos centro veiklą, beveik ne traukiami studijų kokybės politikos formavimo ir jos gyvendinimo procesus;
 - nevienareikšmiai (nors labiau teigiamai nei neigiamai) studentai vertina studijų administravimo, studentų informavimo kokybę bei klaidas, saviraiškos galimybes bei paramą jiems. Studentai pažymi problemas, susijusias su studijų organizavimu jiems sidarbinus ar auginant vaikus;
 - labiau neigiamai nei teigiamai studentai vertina jų informavimo apie profesines karjeros galimybes bei klaidas;
 - studentų mokymosi pasiekimų vertinimo srityje esama nemažai problemų;
 - savo pasirengimo profesinei veiklai kokybę studentai vertina labiau kaip patenkinamą nei labai gerą ir gerą.
5. Studijų kokybės bei klaidų vertinimo metu išryškėjusios problemos gali būti atspirtos tašku tobulinant studijų kokybę.
 6. Tyrimo hipotezė patvirtinta.

REKOMENDACIJOS

1. Fakulteto administracijai.

- 1.1. Sudaryti galimybes studentams ir dėstytojams mokslinei veiklai.
- 1.2. Efektyvinti studijų administravimo ir studentų informavimo kokybę.
- 1.3. Traukti studentus studijų kokybės politikos formavimo ir studijų kokybės užtikrinimo procesus.
- 1.4. Išsamiau informuoti studentus apie Studijų kokybės vadybos centrą.
- 1.5. Skatinti studentus aktyviau dalyvauti studijų kokybės tyrimų rezultatų pristatymuose.
- 1.6. Nuolat tobulinti studijų programų kokybę.

2. Dėstytojams.

- 2.1. Skirti daugiau dėmesio savo kompetencijų tobulinimui, novacijų diegimui studijų procese.
- 2.2. Studijų proceso metu sudaryti galimybes studentams plėtoti kognityvumą, kritinio mąstymo, informacijos paieškos ir valdymo, socialinius ir kt. gebėjimus.
- 2.3. Studijų proceso metu glaudžiau siekti teorinių, praktinių ir mokslinius taikomuosius tyrimus.
- 2.4. Daugiau dėmesio skirti dalykų integracijai, grįžtamajam ryšiui, refleksijai.
- 2.5. Tobulinti studentų mokymosi pasiekimų vertinimo procesą: aiškiai apibrėžti vertinimo kriterijus, juos laikytis, vengti šališkumo, siekti objektyvumo.
- 2.6. Vengti betikslių ir nereikšmingų studentų kompetencijų ugdymuisi savarankiškų rašto darbų.
- 2.7. Daugiau laiko ir dėmesio skirti studentų konsultavimui.

3. Studentams.

- 3.1. Labiau bendrauti suinteresuotiems savo studijų kokybe, kompetencijų ugdymuisi.
- 3.2. Atsakingiau ir sistemingai bei motyvuotai rengtis paskaitoms ir praktiniams užsiėmimams.
- 3.3. Aktyviau dalyvauti studentų mokslinėje veikloje.
- 3.4. Daugiau asmenini pastangų, iniciatyvas ir susidomėjimo rodyti studijų kokybės klausimais, aktyviau dalyvauti studijų kokybės tyrimų rezultatų pristatymuose, studijų kokybės vertinimuose.
- 3.5. Rodyti studijų proceso metu daugiau suinteresuotumo konkrečių dalykų studijoms, o ne tik jų vertinimui.

4. Karjeros centrui.

- 4.1. Teikti daugiau studijuojantiems informacijos apie profesines karjeros galimybes, sidarbinimo galimybes.
- 4.2. Daugiau dėmesio skirti savo centro veiklos sklaidai studentų tarpe.

LITERATŪRA

1. Allan A., Lukoševičiūtė - Noreikienė I. (2008). Mišriųjų studijų kurso kokybės vertinimas atvirojo mokymosi idėjų kontekste: atvejo analizė. *Aukštojo mokslo kokybė*, 5, p.94-130
2. Aukštojo mokslo studijų kokybės užtikrinimas Bolonijos proceso kontekste. *Mokslo Lietuva*. [žiūrėti: 2009-05-02]. Prieiga per internetą: <<http://mokslasplius.lt/mokslo-lietuva/node/95>>
3. Bartuševičienė V., Butkienė J. (2006). Aukštojo mokslo studijų kokybės užtikrinimas Bolonijos proceso kontekste. *Mokslo Lietuva*. 2006 m. rugsėjo 21-spalio 4 d. Nr. 16 (350),
4. Barczyk C.C. (1999). Visuotinė kokybės vadyba: monografija. Vilnius: Eugrimas.
5. Ciliešaitė M. (2008) Studentai aukštajam mokslui rašyti septynet. *Veidas*, 2008 m. lapkričio 11 d. p.64-65
6. Čižas A.E., Daujotis V., Jelinskienė D. (2006) *Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimas*. Vilnius: Studijų kokybės vertinimo centras
7. Čižaitis B. (2002). Studijų kokybė: aukštieji mokyklų absolventų vertinimai. *Filosofija, sociologija*. 3, p. 27-34
8. Dienys V., Pukelis K., Žiliukas P. (2005). Institucinis mokslo ir studijų vertinimas: neišvengiamas modernios valstybės požymis. *Aukštojo mokslo kokybė*. 2, p.26-51
9. Jucevičius P. (2008) Studijų kokybė: objektyvu ar subjektyvu? Kaunas, Konferencijos medžiaga.
10. Juočiūtė S. (2009) Konkursas „Skaidrios studijos: studentų lūpomis apie akademinę korupciją“, [žiūrėti 2009-11-05]. Prieiga per internetą: <www.balsas.lt>
11. Juodaitytė A. (2004). Studijų kokybė aukštojoje mokykloje: valdymo filosofija ir prakseologija. *Aukštojo mokslo kokybė*, 1, p. 12-25
12. Juodka B. (2007) Lietuvos universitetus gali stoti kas tik nori. [žiūrėti 2009-07-06]. Prieiga per internetą: <<http://www.balsas.lt/naujiena/114999>>
13. Galkutė L. (2008). Mokslo ir verslo partnerystė visuomenės darniam vystymuisi. *Mokslas ir technika*, 1, p.
14. Galkutė L., (2008). Kas lemia studijų kokybę? *Švietimo problemos analizė*. Vilnius: LR Švietimo ir mokslo ministerijos švietimo aprašymo centras
15. Ginevičius R. (2006) Mokslas ir aukštosios mokyklos- kryžkelėje? *Mokslas ir technika*. 12, p.36-37.
16. Kardelis K., Šukys S., Ušėkienė L., Ališauskienė R. (2007) Aukštieji universitetiniai mokyklų dalytojų požymių institucijos veiklė ir akademinės vertybės raiška. *Pedagogika*, 87, p.33-41

17. Lamanauskas V. (2008). Švietimo s k m s ir nes k m s: tarp atsitiktinum ir tendencij . *Lietuvos Aidas*, 2008-05-26, p. 1, 3; 2008-05-28, p. 7.
18. Lamanauskas V. Aukštojo išsilavinimo kokyb : idealai ir realyb . *Lietuvos Aidas*, 2008-06-19, p. 1, 3, 6.
19. Laužackas R., Lydeka Z., Grebliauskas A., Kundrotas V., Pundzien A., (2006).Lietuvos aukštojo mokslo(LAM)sistemos plėtra 2007-2012 m. : konkurencingumas ir finansavimo modelis. Kaunas [žiūrėta 2009-02-15] prieiga per interneta:<www.smm.lt>
20. Lietuvos respublikos seimo 2009m. balandžio 30d. priimtas Mokslo ir studij statymas, Valstyb s žinios, Nr.54-2140
21. Lietuvos mokslo tarybos 2001m. kovo 5 d. nutarimo Nr. V 13 priedas “Universitetini ir neuniversitetini studij pl tot s koncepcijos metmenys“
22. Lietuvos Respublikos valstyb s kontrol (2007).Valstybinio audito ataskaita studij universitetuose organizavimas ir l š , skirt studijoms ir mokslui bei investicijoms panaudojimas.(2007 m. geguž s 15 d. Nr. VA-50-4P)
23. Misi nas M.(2007).Vidin s kokyb s užtikrinimo sistema ir jos gyvendinimas Kauno kolegijoje. *Aukštojo mokslo kokyb* ,4, p. 38-52
24. Monkevi ius A.(2008) Lietuvos mokslo ir studij politika, Konferencijos medžiaga.[ži r ta2009-10-20]. prieiga per internet :<www.internet.ktu.lt>
25. Pabr ža, J. (2008). Šiauli universiteto studij kokyb s gerinimo strategija 2008 – 2011 metais. Šiauliai
26. Prieiga per internet :< www.stat.gov.lt > [ži r ta2009-10-10]
27. Prieiga per internet :< www.mokslas.lt/lt/mokslininkams/reformos_nauda/> [ži r ta 2009-10-10]
28. Pukelis K., Pilei ikien N. (2005). Studij kokyb : studij rezultat paradigma. *Aukštojo mokslo kokyb* , 2, p. 96-107
29. Pukelis K., Pilei ikien N.(2006) Kai kuri Lietuvos universitet ir kolegij studij program kokyb s ypatumai: studij rezultat paradigma. *Aukštojo mokslo kokyb* .3, p. 20-43
30. Putinait N.(2005) Universitetuose-laiko vilkinimas už valstyb s l šas.[ži r ta 2009-09-10] prieiga per internet :<www.politika.lt>
31. Rajeckas V. (1994). Aukšt j mokykl , rengian i mokytojus, pedagogizavimo kryptys. Švietimo reforma ir mokytoj rengimas: konferencijos tez s. Vilnius
32. Raškinis A.(2009) Si lymai Aukštojo mokslo statymui (Tez s).[ži r ta 2009-10-10].Prieiga per internet :< www.lurk.lt >

33. Ruževičius J.(2006). Kokybės vadybos modeliai ir jų taikymas organizacijų veiklai tobulinti. Mokomoji knyga. Vilnius.
34. Savickienė I.(2005). Universitetinių studijų kokybės vertinimo sistemos parametrai. *Aukštojo mokslo kokybė* . 2, p. 72-83
35. Savickienė I.(2006). Studijų kokybės gerinimo prioritetai studentų ir dėstytojų požiūriu. *Aukštojo mokslo kokybė* , 3, p. 68-80
36. Skaržinskaitė A.(2009).Seimas priėmė Mokslo ir studijų statymą .[Žiūrėti 2009-11-05] Prieiga per internetą :<[www. Valstietis.lt](http://www.valstietis.lt)>
37. Spiel C. Program Evaluation. In: In the International Encyclopedia of the Social&Behavioral Sciences. [žiūrėti 2009-10-15] Prieiga per internetą , <http://web17.epnet.com/citation.asp?tb=1&_ug=sid+48C11>.
38. Stake R. E., Cisneros- cohernour E. J. (2004). Dėstytojų kokybės mokykloje. *Aukštojo mokslo kokybė* ,1, p.94-117
39. Studijų kokybės užtikrinimas. *Studijų kokybės vertinimo centras*. [žiūrėti 2009-05-02]. Prieiga per internetą :<<http://www.skvc.lt/content.asp?id=1>>.
40. Studentai ir verslininkai studijų kokybę patenkinti, kol nereikia mokėti.(2009).*Vakarų ekspresas*, 2009 m. lapkričio 22d., p.1
41. Stumbrys E. (2004) Vidiniai ir išoriniai aukštojo mokslo kokybės užtikrinimas .*Aukštojo mokslo kokybė* , 1, p. 158-165
42. Švietimo kokybės vertinimo metodologija (2008). Kaunas:Vytauto Didžiojo universitetas.
43. Švietimo organizacijų kokybės vadyba (2008). Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
44. Valiuškevičiūtė A., Žiogevičiūtė A.(2006).Universitetinių ir kolegijų personalo atsakomybė už aukštojo mokslo kokybės vadybą . *Aukštojo mokslo kokybė* .3 p.44-67
45. Valiuškevičiūtė A., Druskytė R., Mikutavičienė I. (2004). Universitetinių studijų kokybės vertinimas: akademinis bendruomenės požiūris. *Aukštojo mokslo kokybė* 1 p. 38-59
46. Valentinavičius Š.(2008). Ar ištiko Lietuvos aukštojo mokslo krizė ? [žiūrėti 2009-09-15] prieiga per internetą:< www.itiltas.com>
47. Veličkaitė A. (2009). Startuoja mokslo ir studijų reforma: Seimas priėmė Mokslo ir studijų statymą .[žiūrėti 2009-02-15].Prieiga per internetą :<www.mokslas.lt>
48. Vanagas P. (2004). Visuotinis kokybės vadyba. Kaunas: Technologija.
49. Zailskaitė L. (2002). Kuo matuojama studijų kokybė ? Studijų aidai,2002 m. gegužės 30d., p.6.
50. Žibnienė G., Targamadzė V.(2006). Aukštojo mokslo studijų sistemos harmonizavimas Lietuvoje- studijų kokybės tobulinimo prielaida. *Aukštojo mokslo kokybė* , 3, p. 81-91

51. (2007). :

52. Strategi control: A new perspective[žiur ta 2009-11-14]. Prieiga per internet : <<http://www.strategiccontrol.24xls.com/en/139>>.

PRIEDAI

STUDENTŲ POŽIŪRIS / STUDIJŲ KOKYBĖ

Šiauli universiteto Edukologijos fakulteto Švietimo kokybės magistrantų tyrimo programa magistrantė Aušra Karaveckienė tiria studentų požiūrį į studijų kokybę. Šio tyrimo tikslas – identifikuoti esmines studijų kokybės problemas studentų požiūriu aspektu, jas išanalizuoti ir pasiūlyti rekomendacijas studijų kokybės optimizavimui. Labai prašome atsakyti visus klausimus.

Apklausa yra anoniminė; vardo ir pavardės rašyti nereikia.

Atsakydami žymkite taip Jums labiausiai tinkant atsakymą (us) arba rašykite savo nuomonę ir sunumeruokite pagal reikšmingumą.

Dėkoju už bendradarbiavimą.

1. Ši anketą užpild: - mergina - vaikinai

2. Esate:

- Šiaulietis(-)
- Iš Šiaulių apskrities
- Iš šiaurės Lietuvos regiono
- Iš kito regiono (nurodyti).....miestas, rajonas

3. Jūs studijuojate: I pakopos (bakalauro) studijose
II pakopos (magistrantų) studijose

- pirmame kurse;
- antrame kurse;
- trečiame kurse;
- ketvirtame kurse.

4. Jūsų studijų forma:

- dieninės studijos;
- vakarinių studijų;
- neakivaizdinės studijos;

5. Kokie motyvai paskatino pasirinkti studijas ŠU? (pažymkite svarbumą Jums tvarka atsakymus nuo 1 iki 14, pirmuoju numeriu pažymėdami patį reikšmingiausi motyvą).

Eil.Nr.	Pasirinkimo motyvai	Motyvo reikšmingumas (vertinimo numeris)
1.	Pasirinktos studijų programos populiarumas.	
2.	Patogi universiteto geografinė padėtis.	
3.	Pasirinktos specialybės poreikis darbo rinkoje.	
4.	Aukšta studijų kokybė kituose universitetuose.	
5.	Nebuvo galimybių kitur stoti.	

6.	Tokia pat studij programa yra keliuose universitetuose. Rinkausi ŠU, nes t vai gyvena Šiauliuose.	
7.	ŠU prestižas.	
8.	Pigesnis pragyvenimo lygis nei didžiuosiuose miestuose.	
9.	Profesin s karjeros galimyb s pagal pasirinkt specialyb .	
10.	Studijuojama specialyb susijusi su asmeniniais pom giais ir geb jimais.	
11.	Geros materialin s s lygos ateityje pagal gyt specialyb .	
12.	Studij programa susijusi su dalykais, kurie geriausiai sek si mokykloje.	
13.	Lengviausia buvo stoti pagal pažangumo vidurk .	
14.	Kita (rašyti)	

6. Ar rinktumėsi studijas ŠU, jei šiuo metu prad tum studijuoti?

- Tikrai taip
 Taip
 Nesu tikras(a)
 Ne
 Tikrai ne

7. Ar J s patenkintas savo studij kokybe?

- Taip, patenkintas(a) visiškai
 Patenkintas(a) iš dalies(gal t b ti geriau)
 Ne, nepatenkintas
 Esu abejingas šiam klausimui

8. Kokie kriterijai labiausiai rodo (nusako) studij kokyb ? (Žym kite pagal reikšmingum nuo 1 iki 10, pirmuoju numeriu žym dami, J s nuomone, pagrindin kriterij).

Eil. Nr.	Kokyb s kriterijai	Vertinimas pagal reikšmingum
1.	Studij programos atitikimas darbo rinkos poreikius.	
2.	Studij programos atitikimas studijuojan iojo poreikius.	
3.	Studij atitikimas aukštojo mokslo reikalavimus.	
4.	Aukšta d stytoj kompetencija.	
5.	Studij proceso organizavimo efektyvumas.	
6.	Materialinis studij apr pinimas(modern s kabinetai, laboratorijos, rengimai, studij priemon s, biblioteka, kompiuteriai ir kt.).	
7.	Glaudžios teorijos ir praktikos s sajios.	
8.	Visi kriterijai vienodai svarb s.	

9.	Mokslinis-tiriamosios veiklos organizavimas.	
10.	Kita.	

9. Su kokiais esminiais studijų kokybės problemomis Jūs susiduriate? (tinkančius atsakymus žymkite taip).

Eil. Nr.	Studijų kokybės problemos	Problemos reikšmingumas
1.	Didi stytojų kompetencija.	
2.	Per daug teorijos, mažai susijusi su praktika ir moksliniais tyrimais.	
3.	Mažai kompiuterizuotas auditorijus.	
4.	Nėra galimybių individualiai padirbti su d. stytoju.	
5.	Programos tikslai nesisiejami su d. stoma medžiaga (moduliu turiniu).	
6.	Studijų programa neatitinka jos esmės bei paskirties.	
7.	Neadekvatus studentų vertinimas.	
8.	Mažas papildomų modulių pasirinkimas, siekiant realizuoti save ir pagilinti pasirinktą specialybę.	
9.	Neplaningai išdėstyti atsiskaitymai (nespėjama pasiruošti).	
10.	Per dideli studentų kriviai.	
11.	Daug nereikšmingų užduočių.	
12.	Studentų procese mažai naujovių.	
13.	Nėra refleksijos, grįžtamojo ryšio.	
14.	Nėra galimybių su d. stytoju dalyvauti tyrimuose.	
15.	Trūksta studijų dalykų integracijos.	
16.	Daug silpnų studentų, todėl l. studijų metu orientuojamasi ne aukščiausius kokybės standartus.	
17.	Daug teorijos atkartojimo, neugdomas kritinis mąstymas.	
18.	Žinios nepakankamai siejamos su praktika.	
19.	Neefektyvi praktika.	
20.	Vyrauja tradiciniai studijų būdai, metodai, formos.	
21.	Studijų metu nėra galimybių pasireikšti studentų kūrybiškumui.	
22.	Studentai apkraunami netikslingais rašto darbais, straipsniais, vertimais ir kt.	
23.	Per didelis studentų grupių dydis, nėra galimybių individualizuoti ir diferencijuoti darbą.	

24.	Per mažai laiko skiriama, konsultacijoms baigiam j darb rengimui.	
25.	Tr ksta naujausios literat ros.	
26.	Kita.	

10. Kaip vertinate d stytoj kompetencijas?

- Teigiamai, kompetencijos aukštos.
- Teigiamai, kompetencijos pakankamos.
- D stytoj kompetencijos skiriasi.
- Vertinu kaip vidutiniško lygio.
- Neigiamai, tr ksta kompetencij .

11. Kaip manote, ar d stytojai atsakingai pasiruošia paskaitoms ir praktiniams užsi mimams?

- Taip, atsakingai.
- Ne,manau, kad d stytojai neturi laiko ir noro atsakingai ir kruopš iai ruoštis paskaitoms.
- Yra vairi atvej .
- Neturiu nuomon s.
- Kita.....
(rašykite)

12. Kaip manote, ar studentai atsakingai pasiruošia paskaitoms ir praktiniams užsi mimams?

- Taip, atsakingai.
- Ne,manau, kad studentai neturi laiko ir noro atsakingai ir kruopš iai ruoštis paskaitoms.
- Yra vairi atvej .
- Neturiu nuomon s.
- Kita.....
(rašykite)

13. Ar jau iate skirtum tarp jauno ir vyresnio amžiaus d stytojo vedam paskait kokyb s?

- Taip.
- Ne, skirtumo nejau iu.
- Paskait kokyb aukštesn jaunesni d stytoj .
- Paskait kokyb aukštesn vyresnio amžiaus d stytoj .
- D stytojo amžius paskait kokyb s nelemia.
- Kita.....
(rašykite)

14. Ar sudaromos galimyb s studij metu pl toti kritinio m stymo, informacijos paieškos ir valdymo, k rybiškumo, socialinius geb jimus?

- Taip.
- Iš dalies.
- Ne.
- Priklauso nuo situacijos (lemia dalyko specifika ir d stytojo darbo stilius)

15. Kaip vertinate studij metu gytas teorines žinias?

- Labai gerai
- Gerai
- Patenkinamai
- Blogai
- Labai blogai

16. Kaip vertinate studij metu gytus praktinius geb jimus?

- Labai gerai
- Gerai
- Patenkinamai
- Blogai
- Labai blogai

17. Kaip manai, ar Tavo fakultete pakankamai skiriama d mesio studij kokybei?

- Taip
- Ne
- Negaliu pasakyti

18. Ar yra Tavo fakultete studij kokyb s prieži ros, valdymo grup ?

- Taip
- Ne
- Nežinau

19. Ar traukiami studentai studij kokyb s vertinimo, analiz s, tobulinimo procesus?

- Taip
- Ne
- Neteko dalyvauti

20. Kaip vertinate šiuos su studij kokybe susijusius aspektus? (tinkant atsakym žym kite taip ☒).

Eil. nr.	Teiginiai	Tikrai taip	Taip	Nemanau	Ne
1.	Studij organizavimas, student informavimo sistema				
	Studentams nuolat ir operatyviai pateikiama jiems aktuali informacija.				
	Studentai žino studij reikalavimus.				
	Studentai žino, k kreiptis d liškylan i klausim .				
	Student problemos sprendžiamos nedelsiant.				
	Studentai informacij gauna per seni nus.				
	Studentams skelbiamas j konsultavimo laikas.				
		Tikrai taip	Taip	Nemanau	Ne
2.	Parama studentams				
	Studentai nustatyta tvarka gauna stipendijas.				
	Studentai, esant reikalui, gali gauti socialin param .				
	Studentai turi savo kuratori , kur gali kreiptis bet kokiu jiems r pimu klausimu.				
	Studentai apr pinami bendrabu iu pagal poreik .				
	Studentams sudaromos saviraiškos galimyb s.				
	Studentams sudaromos palankios studij s lygos sidarbinus ar auginant vaikus.				
3.	Metodinis studij apr pinimas				
	Bibliotekos fondai ir aptarnavimas atitinka student poreikius.				
	D stytojai apr pina studentus reikalinga metodine medžiaga.				
	Metodin studij medžiaga talpinama internete.				
	Studentai turi galimyb fakultete naudotis kompiuteriais, internetu.				
4.	Student pasiekim vertinimas				
	Mokymosi pasiekim vertinimas yra objektyvus ir nešališkas.				
	D stytojai išsamiai pakomentuoja atliktas užduotis.				
	D stytojai nedelsdami vertina atliktas užduotis.				
	Mokymosi pasiekim vertinimo kriterijai yra aišk s, žinomi iš anksto.				

	Studentai nustatyta tvarka gali teikti apeliacijas d 1 pasiekim vertinimo.				
5.	Student informavimas apie profesin s karjeros galimybes				
	Karjeros centras nuolat informuoja studentus apie sidarbinimo galimybes.				
	Fakultetas skelbia informacij studentams darbo klausimais.				
	Studentams pateikiama informacija, kur galima rasti informacij b simo darbo klausimais.				

21. Kaip vertinate savo pasirengim profesinei veiklai?

- Labai gerai
- Gerai
- Patenkinamai
- Blogai
- Labai blogai

A I UŽ ATSAKYMUS!

Studij kokybės kriterijų vertinimas

Vert. balai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	neatsakė
Resp.sk											
Kriterijai	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
1	33	35	19	20	27	20	17	12	8	6	3
	16,5	17,5	9,5	10	13,5	10	8,5	6	4	3	1,5
2	23	21	30	25	24	13	34	16	7	3	4
	11,5	10,5	15	12,5	12	6,5	17	8	3,5	1,5	2
3	31	26	20	29	24	24	13	14	12	4	3
	15,5	13	10	14,5	12	12	6,5	7	6	2	1,5
4	42	26	26	26	27	16	16	7	8	2	4
	21	13	13	13	13,5	8	8	3,5	4	1	2
5	10	21	18	24	31	37	19	17	15	4	4
	5	10,5	9	12	15,5	18,5	9,5	8,5	7,5	2	2
6	10	18	21	17	17	28	26	29	16	14	4
	5	9	10,5	8,5	8,5	14	13	14,5	8	7	2
7	16	23	28	20	15	25	26	25	16	3	3
	8	11,5	14	10	7,5	13	13	12,5	8	1,5	1,5
8	30	12	12	16	9	12	14	20	57	12	6
	15	6	6	8	4,5	6	7	10	28,5	6	3
9	2	10	18	13	17	18	27	40	42	8	5
	1	5	9	6,5	8,5	9	13,5	20	21	4	2,5

Studij pasirinkimo motyv vertinimas

Vert. balai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Neatsak
Resp.s															
Motyvai	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
1	23	12	21	16	22	11	15	20	10	17	18	4	3	7	1
	11,5	6	10,5	8	11	5,5	7,5	10	5	8,5	9	2	1,5	3,5	0,5
2	31	20	24	27	18	15	4	10	15	7	8	8	6	6	1
	15,5	10	12	13,5	9	7,5	2	5	7,5	3,5	4	4	3	3	0,5
3	14	17	18	19	18	19	25	16	17	13	8	10	5	0	1
	7	8,5	9	9,5	9	9,5	12,5	8	8,5	6,5	4	5	2,5	0	0,5
4	8	12	7	11	16	17	14	15	19	18	13	31	12	4	3
	4	6	3,5	5,5	8	8,5	7	7,5	9,5	9	6,5	15,5	6	2	1,5
5	20	8	9	8	8	11	9	11	7	27	15	30	22	12	3
	10	4	4,5	4	4	5,5	4,5	5,5	3,5	13,5	7,5	15	11	6	1,5
6	2	7	6	7	8	10	9	10	12	8	22	6	54	31	8
	1	3,5	3	3,5	4	5,5	4,5	5,5	6	4	11	3	27	15,5	4
7	2	6	4	9	7	8	21	14	17	23	21	30	20	15	3
	1	3	2	4,5	3,5	4	10,5	7	8,5	11,5	11	15	10	7,5	1,5
8	14	17	28	23	15	8	6	22	16	13	5	5	6	1	1
	7	8,5	14	11,5	7,5	4	3	11	8	6,5	2,5	2,5	3	0,5	0,5
9	8	21	17	22	18	19	21	12	20	12	7	10	9	4	0
	4	10,5	8,5	11	9	9,5	10,5	6	10	6	3,5	5	4,5	2	0
10	33	20	20	14	19	20	12	11	5	15	13	8	6	4	0
	16,5	10	10	7	9,5	10	6	5,5	2,5	7,5	6,5	4	3	2	0
11	6	11	13	14	16	19	22	16	16	24	17	10	9	7	0
	3	5,5	6,5	7	8	9,5	11	8	8	12	8,5	5	4,5	3,5	0
12	12	23	22	17	10	16	19	12	15	15	10	13	8	6	2
	6	11,5	11	8,5	5	8	9,5	6	7,5	7,5	5	6,5	4	3	1
13	15	22	14	9	13	8	12	15	18	16	20	19	11	5	3
	7,5	11	7	4,5	6,5	4	6	7,5	9	3	10	9,5	5,5	2,5	1,5
14	12	1	2	4	2	7	5	6	10	3	8	8	15	50	67
	6	0,5	1	2	1	3,5	2,5	3	5	1,5	4	4	7,5	25	33,5